

Draugai, skaitykit ir platinkit "Kovą"!

Politikos, Ekonomijos ir Literatūros Sanvaitinis Laikraštis
LIETUVIU SOCIJALISTU SANJUNGOS ORGANAS

Prekiuoja: metui \$2, pusmečiui \$1. Adresas: 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 48. Philadelphia, Pa. 27 d. Lapkričio [November] 1908 m. **Met. IV.**

Ar pasibaigs medziokle ant pabegeliu revoliucionieriu?

Da nepasibaigė Purėno byla, da nežinia kada jis bus paleistas, nors yra viltis, kad nebus išduotas caro valdžiai, — štai ir kitą tokią pat auką griebia ta valdžia savo kruvinais nagais, kuriais čia po Ameriką grabalioja jau suviršum metai. Lapkričio 5 d. šaly Chicago miestelyj West Pullman, Ill., pagal pripažinimą Rusijos konsulio barono Šilingo, areštavo kitą latvij, buvusįjį «girių brolių», Kristijoną Rudavičią (latv. — Krischjahnis Rudewizs). Sykiu su juo areštavo tu-lą Apolinarą Aleksandrovič, septyniolikos metų vaikiną, paeinantį iš Rusijos. Šįjį Rusijos šnipai pagavę norį tuojaus išvešt, kol apginėjai nespėjo padaryt jokių formalškimų link jo bylos; jis turįs but išveštas iš Brooklyno nedėlios rytą (lapkričio 22 d.). Bet kaip lapkričio 20 d. praneša New Yorko soc. dienraštis «Call», tai Aleksandrovič bene pats bus šnipas... Mat caro valdžia gudriai sumanė areštuot šnipus ir pasodint juos sykiu, vienoj kamaroj, su areštuotais revoliucionieriais, kad tie apsimitę «draugai» galėtų daugiau išgriebt paslapčių. A. Aleks. tapo pasodintas į vieną kamara su Rudavičia. Rudavičia gi, kaip rašo latvių socijaldemokratų organas «Strahdnieks», priklausė prie Latvių Socijald. Partijos Schagares (Žagarės?) organizacijos; jis tik metai, kaip Amerikoj. Chicagoj susitvėrė jau «Rudavičios Komitetas», kurs rupinasi apie jo išgelbėjimą; komitetas prašo aukų

ir žinių, ką kas žino apie tą draugą, kad praneštų šiuo adresu: B. Siller, 309 W. Jackson Bld., Chicago, Ill.

* * *

Netik Rusijos konstitucionalistas caras medžioja ant savo priešų Amerikoje, bet ir Meksikos respublikos despotiškas prezidentas, Diaz. Kaip žinoma, Kalifornijoj, Los Angeles pavieto kalėjime sėdi jau penkioliktas mėnuo 3 Meksikos pabėgėliai revoliucionieriai — Ricardo Flores Magon, Antonio J. Villarreal ir prof. Librado Rivera. Juos laiko kalėjime «incommunicado», t.y. teip, kad jokių susinešimų su jais nieks negal turēt. Jie negal kam nors išsiųst laišką, ir jiems nieks negal atsiųst; Villarreal sesuo iš St. Louis siuntė broliui registruotą laišką — šerifas nepriėmė. Esant «incommunicado» stoviui, jie negal nė žodį ištart savo apsigynime. Jų byla gal bus neužilgo — kaip gyvai nori Meksikos ir Jungt. Valstybių valdžios išvešt juos į Meksiką, kur, žinoma, laukia jų kartuvės ar kulkos. Tokiam padėjime jie laikomi, padavadijus Jungt. Valstybių apygardės prokuratoriui («District Attorney») Oscar Lowler, kuriam tatai nurodė vyriausiasis prokuratorius Bonaparte, Washingtonė.

Meksikietis Manuel Serabia pernai birželio 30 d. buvo areštuotas Douglas'e ir nakčia, vogtinai Meksikos valdžiai papirkus kalėjimo sargus — išveštas automobiliu į Meksi-

T!
VEIKATA

INS, pasku-
išsisergėl,
aug paslap-
niui gyveni-
PŪ DYDŽIO
ariška knyga.
ėa nuo visokiu
ergeri, bet ir da-
udinga šiems
rastis Tik visą
sveikais paduo.

DO išleista,
e turėti daktarų
au. tik 45 cen,
u dovanai,

ors daktaro, tal
ligos nastu-
ynas, gerianšiu
untinėja visar.

Institute
. Y.

Popieriai
Kovos admini-
sikslais ir tin-
dainoms, pr
i laiskeliniai
parvoms, at
n 2 už 5c., 1
\$4.50, o 100

racija
ig Ave.
a.

raša:
AIŠKELIA
vazaria
uan
šlyrių
indā darbininkā
su Teleybe
akcijon viljys
laugs
Japonija

ką. Į pora mėnesių areštavo aukščiau minėtus tris vyrus. Juos kaltina už užmušėjystes, už visokius piktadariškus darbus, už ką valdžios yra susitarę išduoti viena kitai savo pabėgėlius. Politiškųjų prasikaltėlių-revoliucijonierių — negali pagal tą sutartį išduoti, dėlto juos pavadina piktadariais-kriminalistais.

Jau apie 30 metų, kaip Meksikos respublikoj viešpatauja «prezidentas» Partifirio Diaz, turėdamas savo rankoj karėivišką galybę. Dvidešimts penkeri metai, kaip ten nebuvo tikrų rinkimų; su kardo pagelba Diaz visados save apsirinkdavo ir savo šalininkus padarydavo valdininkais. Konstitucija su savo pabrieštoms laisvėms — laisvės žodžio, spaudos ir susirinkimų — visai suminta, paniekinta. Laisvės šalininkai stengėsi ramiu būdu atgaivinti konstitucijos teises. Bet tas pasirodo negalimu. Organizavos Liberalų Partija (1900 m.), kurios vadovais buvo minėti vyrai: — Villarreal buvo jos sekretorium, prof. Librado Rivera — direktorium. 1906 metais atsitiko visuotinas sukilimas, revoliucija. Diazo valdžia ėmė viršų. Daug laisvės šalininkų — vyrų ir moterų — išžudė; kiti pabėgo į Jungtines Valstybes, bet ir čia juos militariškojo despotizmo negai nutvėrė.

Ar nepasibaigs medžioklė ant svetimų revoliucijonierių Amerikoj? Jei pasiseks išvešti Purėną, tai nepasibaigs. Jei pasiseks išvešti Rudavičių, tai nepasibaigs. Jei išveš anuos tris meksikiečius, tai nepasibaigs. Tada jau sistematiškai visos despotiškosios valdžios, sykiu su Amerikos valdžia, po šią Washintono ir Lincolno šalį, medžios revoliucijonierius, kaip Tadas Ruzveltas meškas. Todėl mūsų visų darbininkų priedermė kelt didžiausią protestą prieš tokias medžiokles. Kalifornijos darbininkai šaukia šias rytines valstybes pakelt balsą prieš meksikiečių kalėjimą. Amerikos Socijalistų Partijos susivažiavimas gegužės mėn. nutarė visokiais būdais gelbėti tuos kalinius. Dabar artinasi galas — jie bus išvešti ir pakarti. Todėl laikas visiems sustoti su protestu. Neatsilikim ir mes, lietuviai, nes čia dalykas visų «negeistiniųjų piliečių», o mes tokiais esame.

J. Baltrušaitis.

P. S. Pereitą nedėdienį, Philadelphijoj viešas lietuvių susirinkimas vienbalsiai priėmė tam-tikrą rezoliuciją, protestą dėlei meksikiečių, kuri bus apskelbta liet. ir anglų laikr.

Socijalizmas ir politiškąji proletaru kova.

III

(Tąsa)

Tik socijalizmas atneš žmonijai tikrą laisvę ir laimę. Bet ne visi jo laukia, ne visi džiaugiasi, kad jis artinasi: daugumas nuostos šiltų vietų, užgyventų dabartiniam surėdymui esant. Panaikinus privatišką darbo įrankių nuosavybę, visi išnaudotojai nebeturės iš ko prisikimšti sau kišenių. Visi tie, kurie dabar nė pirštų nepajudina, nežino dargi, kas tai yra darbas, priversti bus lygiai su visais dirbti. Visi tie, kurie dabar už pinigus perka sau guodoną, visur užima geriausias ir puikiausias vietas, —

nebeteks to visko. O juk tokių laimingų ir gudrių pasaulyje nemažai. Visi jie iš visų pajiegtų stengiasi palaikyti kapitalizmo pamatus. Iš visų pajiegtų jie gis privatišką darbo įrankių nuosavybę, kuri jiems labai reikalinga, labai atsakanti ir, tokiu būdu šventa ir nepaliečiama. Ir šie žmonės, kurie stengiasi sulaikyti griūvančius dabartinio surėdymo pamatus, turi nemažai spėkų. Šių spėkų geroju neatiduos, nenusileis. K o v a už socijalizmą ilga ir aštri. Ir šiai kovai reikalinga galinga armija, kuri įstengs pergalėt visus dabartinio surėdymo apginėjų pasipriešinimus. Kurgi yra toji armija, kuri iš k o v o s žmonijai socijalizmą? Kas stos į jos eiles, po jos raudona vėliava? Su kuo ji turės kovoti? Kuo ji gali pasitikėti, kad laimės kovą? Kokių, ant galo, kelių ji turi eiti, kad laimėti kovą?

Neturėdami atsakymo ant šių visų klausimų, mes negalime suprasti aplinkybių, kokias pergyvena žmonija.

Kur toji armija, ką eina iškovotų žmonijai socijalizmą? Kas stovi jos eilėse?

V i s a i nuvargintai žmonijai socijalizmas atneš ir išgelbėjimą, ir laimę. Jam įvykus išnyks visos žmonijos skriaudos ir ne laimės, kurios dabar, kaip kokia ūkana, apsiautė visą žemę, smaugia kiekvieną, dar gi sulyginamai liuosą, dar gi sulyginamai laimingą. Tečiaus toli ne v i s i skriaudžiami, ne visi neužganėdinti sutiks kovoti už socijalizmą. Ne! Socijalizmas reiškia, visų pirma, p a n a i k i n i m ą p r i v a t i š k o s d a r b o į r a n k i ų n u o s a v y b ė s. O už panaikinimą privatiškos darbo įrankių nuosavybės kovos tas, kam toji nuosavybė yra tik vergijos retėžiais, o ne gyvenimo šaltiniu. Tik tas, kuris prie dabartinio kapitalistiško surėdymo nė vieno neišnaudoja, bet jis pats yra išnaudojamas, tik tas, kurio joks auksinis siūlelis nepririša prie dabartinio supuvusio kapitalistiško surėdymo, kieno ypatingi reikalai negali sulaikyti nuo kovos už visų laimę ir laisvę, kas socijalizmoje revoliucijoje nieko nenustos, išskyriant retėžių, — tik tas bus tikru kovotoju už socijalizmą. Ir tik viena klesa dabartinės visuomenės yra tokia padėjime, — tai toji kles, kurios rankos sutveria viską, ką mes matome aplinkui savęs, — visus turtus. Šioji kles vadinasi p r o l e t a r i j a t u. Proletarijatas tai yra tikras kovotojas už socijalizmo idėją; jis tik įvykdys tą idėją.

Kitos visuomenės klesos gali būt dar blogesniame padėjime, kaip proletarijatas, gali dar labiau neapkęsti kapitalistiško surėdymo, bet jų noras būt nepriklausomais šeimyninkais ar šiaip ar teip bus priešingas panaikinimui privatiškos nuosavybės. Tai to juk ir užtenka, kad tapti priešais socijalizmo armijos.

Štai pavyzdžiui paimkime amatninką, kuris tiesiog pasmaugtas pabrakantų varžytinėmis. Po 16, 18 valandų per parą dirba kaip juodas jautis. Ir tuo savo sunkiu ir visai mažai apmokamu darbu smaugia čielą savo šeimyną. Tečiaus vis gi jis stengiasi parodyti, kad jis yra nepriklausomas šeimyninkas... Koks pabrakoto darbininkas kenčia panašų vargą? Kad mūsų amatninkas mestų savo dirbtuvę ir įstotų į pabraką, kaip paprastas darbininkas, tai žinoma, kad jam nereikėtų teip vargti. Bet jis bijo to, tiesiog, kaip pražuties: iš visų pajiegtų jis laikosi savo dirbtuvės, savo n u o s a v y b ė s, — ir jam rodosi, kad žmonės, kurie priešingi nuosavybei, turi būti priešingi ir j a m. Nežiūrint į tokį vargą, į tokį blaury padėjimą jis — socijalizmo priešas. Ir tik tada, kada pabrakas išardys jo dirbtuvę, kada gyvenimas įstums jį į proletarų eiles, o vargas įvarys jį pabrakan, kada kapitalizmo išsiplėtojimas ir laikas atliks savo darbą, — tik tada jis stos po mūsų vėliava.

Dabar paimkime valstietį, kurį gyvenimas priverčia persikelt miestan, stot pabrakan, o senas paprotys prikalta jį prie žemės, prie sodžiaus. Neva sau jis dirba labiau ir pigiau, kaip darbininkas už mokesį. Paliktų žemę, stotų pabrakan ir būtų laimingesnis. Bet ne! Kol gyvenimas per prievartą neatitrauks jo

nuo žemės ir nepastums į eiles proletarų, — tol jis bus priešu socializmo. O juk ir jį smaugia kapitalas, ir smaugia jį nemažiau kaip kiekvieną proletarą.

Taigi, mes matome, kad tik darbininkų klesą, o ne visį, kurie vargsta ir kurie prispausti, tik proletarijatas yra tikru kovotoju už socializmą. Žinoma, tas nereiškia, kad atskiros ypatos iš kitų klesų negalėtų stoti į proletarų armiją, kuri turės iškovoti žmonijai socializmą — laisvę ir laimę visiems. Atbulai! šios armijos eilėse, ir dargi pirmutinėse eilėse, visada buvo nemažai kareivių, išėjusių iš kitų klesų. Šie žmonės iš visų savo pajėgų dirbo proletarijato naudai, visas savo spėkas jam atidavė, ikvėpė jame drąsumą ir pasišventimą kovot už idėją, visada patys yra pasirengę žūti šioje kovoje. Ir proletarijatas visada mieliai priimdavo į savo eiles tokius kovotojus. Bet armija lieka proletarų armija, nes proletarai yra jos didžiausia spėka, nes tos armijos idealas yra proletarų idealas, — socializmas — jų siekinys. Išskiriant proletarus, kuriuose pats gyvenimas išauklėjo solidariskumą, vienybę darbe ir kovoje, — išskiriant proletarus, dabar mes nematome, kas galėtų teip bendrai ir narsiai kovoti, — kovoti lig galui, kol neįvyks socializmas.

Ir, tokiu būdu, užklausus, — «kur armija, kuri iškovos socializmą?» — mes nurodome proletariją. Užklausus, — «kas stovi šios armijos eilėse?» — mes sakome: po mūsų raudona vėliava revoliucijoniškos socialdemokratų partijos stovi visi supratę darbininkai ir atskiros ypatos iš kitų klesų, kurios mokėjo atsisakyti nuo savo klesinių reikalų ir stoti į proletarų eiles.

(Toliaus bus)

Kaip išsiimti pilietiškas popieras.

I

Pirmos popieros yra gaunamos visai lengvai, be advokato, prekiuoja \$1.00. Nuėjus į teismą (ar tam tikrą biurą) pareikalauk blankos «Declaration of Intention» (dekleraišen ov intėnšėn); gavęs ją, turi išpildyti tuščias vietas atsakymais. Taigi reikia ar pačiam suprast, ar suprantantį nors kiek anglišką kalbą žmogų turėt. Atsakyti toje deklaracijoje reikia: kiek turi metų, kur gimęs, kur ant laivo sėdai, kur išlipai, kada išlipai, koks laivo vardas ir tt. ir po prisiega turi atsisakyti nuo senojo valdono.

Antrosios popieros nemokančiam gerai anglų kalbos yra sunkiau gaut. Jos prekiuoja išviso \$4.00, bet geriausiai paimti advokatą, arba kokį politikierių, kurių visur randasi. Klausimai, kokius užduoda, lytisi maždaug Jungt. Valst. istorijos ir konstitucijos. Ko klaus, nieks negal išviršaus žinot; vienam užduoda vienus klausimus, kitam kitus, vieną daugiau kamantinėja, kitą mažiau. Tankiausiai klausia, kaip Jungt. Valstijos tapo tokiomis, kaip jos valdos, koki uždaviniai prezidento, senato, reprezentantų namo, gubernatorių, kaip jie renkami, kuriam laikui, ką jie gali daryti, o ko negali; liepia podraug priekt, jog ne anarchistas, ne poligamistas (daugpatys), ir teip visokių niekų teiraujas, jei teisėjas girtas; jei netur laiko, tai greičiau paleidžia.

Kiekvienas atvažiuavęs privalo išsiimti pirmasias popieras. Kol antras gauna turbūt išbuvęs nemažiau kaip 5 metus Amerikoje ir tur turėt išsiėmęs ne anksčiau dvejų ir ne vėliau septynerių metų antrasias popieras.

Išvažiuavęs į Lietuvą, piliečiui atvažiuot yra visai lengva, ir prie žmogaus turinčio popieras gal atvažiuot iš Lietuvos be jokios bėdos jo pažįstami. Nekurie bijos, būk Rusų valdžia gailinti už tai baust, kad «carui prisiega sulaužai». «Kvailą ir bažny-

čioj muša». Nereikia pasakoties, kad turi Amerikos pilietiškas popieras, o iš ten, kur gauni tokias popieras, nereikalingas nieks nedažinos, kad tokios yra išduotos.

F. J. Bagočius.

II

J. Endziulis «Kovos» N 29 sako, kad tarnaujantis Jungt. Valst. kariumenėj gali pastoti piliečiu, kaip tik pabaigia tarnystę, kad ir neturėtų pirmųjų popierų. Tas yra neteisybė.

Tarnaujantis kariumenėj gauna mėnesinę algą kaip ir dirbtuvės darbininkas ir tas, kuris dirba už algą neturi nieko bendro su J. V. konstitucija. — Tapęs Jungt. Valstijų piliečiu, tampa ir valstijos piliečiu. Buvęs kariumenėj, ar jisai turi pirmas popieras, ar ne, jeigu neatsakys ant užduotų klausimų, negali pastoti J. V. Valst. piliečiu.

Aš paduodu savo patyrimą. New Yorke 1901 m. rugsėjo mėnesį mano draugas atitarnavęs J. V. Valst. kariumenėj 6 metus, nebūdamas J. V. piliečiu, meldė manęs, idant būčiau jam liudininku. Ant to aš mieliai ir sutikau, bet žinodams gerai, kad draugas mažai ką žino apie J. V. surėdymą ir konstituciją, aš jam patariau, kad tai bus veltui mūsų žygiai. Jisai palaikė tai už juoką ir sakė, kad lengvai gausias pilietiškas popieras, nes turįs pirmas popieras, o kariumenėj tarnavęs, tai turįs gaut.

Nuėjo pas teisdari. Tas ir ėmė klausinėt teip, kaip visus, nežiūrėdams, kad jis buvo kareiviu.

Tada buvėsis kareivis išsiima patiudijimą, kad tarnavęs kariumenėj, pakiša po nosę teispariui. Tas pažiūrėjęs vėl jam sugrąžino. Mano kareivis atsakė anam, kad jeigu neišduos popierų, tai paliksiąs patiudijimą. Teisdarys nusijuokęs pasakė: «Kaip buvai kariumenėj, tai gavai mėnesinę algą, o kaip dabar nori pastoti Jungt. Valstybių piliečiu, tai turi žinoti J. V. Valst. konstituciją; nežinantis konstitucijos negali gauti pilietišku popierų, nežiūrint, kas jis yra. Kad ir man tamista duotum du tūkstančių dolerių, — pridūrė teisėjas, — aš negaliu išduoti pilietišku popierų».

Ketchikan, Alaska.

F. Dulskis.

III

Šinomi laiku labai sunku gauti pilnas pilietiškas popieras, arba kitaip sakant — visai negalima gauti pilnas. Bet pusę popierų (pirmasias) lengva gauti (ypač Luzernės paviete, Pa.). Galima gauti pirmasias popieras be jokių liudininkų, teip pat ir be svarbių klausimų su atsakymais. Po dvejų metų lengvai galima gauti antrasias (pilnas) popieras. Iškaščiai būva mažesni kelioms ypatoms susidėjus, negu pavieniui. Būtų geistina, kad visų kuopų viršininkai paragintų sąnarius, kad išsiimtų pirmasias popieras, o ypač tuos, kurie neseniai pribuvę iš senosios tėvynės.

Hazleton, Pa.

P. Bulkevičius.

Iš naujosios inkvizicijos.

Spalių 29 d. š.m. laikraščiai pažymėjo apie kankynes Kijevo kalėjime. Tą dieną kalėjime išpildyta teismo nusprendimas nužudyti du vyriškius — Senovenko ir Kravčenko ir moteriškę Priniačuk — revoliucionierius. Prieš nužudysiant juos kankino kuobaisiausioje kankynėje; kankino ir kitus kalinius, norėdami išgaut žinias apie paskutinius kaimiečių sukilimus.

Anuos tris mirčiai pasmerktuosius išsyk kankino paskyrimu, paskui visus nuvedė į vieną vietą. Paėmė moteriškę, idant ją kankinant matytų anodu pasmerktieji. Iš įvairiausių kankynės įrankių čia vartojo ir tą baisų instrumentą odai lupti, vadinamą «Kijevo šukomis».

Kalinius pusiau mirusius po kankynių nuvedė į kamaras. Vienas kareivis, kurs matė tas kankynes, o kuris priklausė prie slaptos revoliucijonierių organizacijos, nusitaikęs padavė nelaimingiesiems nuodų, tikėdamasis, kad tos jo slaptųjų drangų kančios greičiaus pasibaigs. Bet kalėjimo vyresnybė kažin kaip patyrė, kad tie nelaimingieji priėmė nuodų. Tuojaus kalėjimo daktarai ėmė pompuoti jų vidurius ir teip išėmė duodus: budelių aukos vėl buvo priverstos gyvuot, kad jie galėtų da jas kankinti, paskutini kraujo lašą iščiulpti. Kalėjimo vyresnybė paskui tais kankiniais labai rūpinosi, gerai užlaikė, gydė. Antrą sykį padavus juos į kankynę teip pat nieko valdžia nelaimėjo: kaliniai nieko neišdavė. Tada jau juos visai nužudė. Bet ir čia budeliai sumanė užduot kančias: į kalėjimo kiemą išvedė visus tris, vyrus žudė pirmiau, moteriškė turėjo žiūrėti ir tas žudynes, pati jų laukdama už minutes, kitos.

Naujoji inkvizicija, rodos, nė kiek nėra prastesnė už «šventąją» inkviziciją. Ir jos sėtoniški nagai siekia jau Ameriką, ir čia nori pagriebt savo aukas, kaip Purėną ir kitus.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Vokletija. Visuomenės itūžimas dėl ciesoriaus išsiplepėjimo prieš vieną anglą, kurio pasikalbėjimas su juo (cies.) patilpo «Daily Telegraph», — da nesiliauja. Ciesorius Vilius tarp kito ko pasigyrė, kad aure jis rengęs tą, kad burai būtų Anglijos apgalėti ir nurodė kokią jis mano vest politiką ant Ramausiaus okeano, t.y. linkui Japonijos. Tas įbaugino net visą buržuaziją: gir di, japonai mūsų tavorus gal imti boikotuoti! Visi rūpinasi, kad kaizeris daugiau nepaleistų liežuvio į visą valią. — Da tas skandalas neužsibaigė, kaip atsitiko kitas į tą panašus: Vilius pasikalbėjo su rašėju d ru Hale, kuris tą pasikalbėjimą («interview») turėjo paduot į New Yorke «Century Magazine». Vilhelmo valdžia tačiaus pasiskubino tą straipsnį nuslopint, paperkant rašėją: «Die Welt», vok. laikraštis, pranešė, kad valdžia užmokėjo d—rui Hale 50 tūkst. dolerių, kad tik neskelbtų to pasikalbėjimo. Dabar pirmiečiai reikalauja išaiškinti, kada ir kaip iš valstybės išdo išmokėta ta suma. Tie kaizerio plepalai net konservatoriams išrodo kenksmingais tėvynei, bet per juos dabar išlaimės laisvės šalininkai: turės būt tas despotas vėl labiau suvaržytas; visos partijos reikalauja, kad ministeriai primintų ciesoriui konstitucijos teises, tada esą jis nenueis pertoli.

Kynu ciesorius ir ciesorienė našlė pasimirė viena diena abudu, būtent lapkr. 13 d. Tame yra daug paslapties. Spėjama, kad ten buvo ir nuodai pritaikyta... Mat karalienė našlė, kuri valdė šalį, revoliucijinio judėjimo priversta, suteikė šimet konstituciją, kurios visos teisės turi būt įvykdyta per 9 metus. Reakcionieriams valdininkams ir kunigaikščiams tas stovi kaip kaulas gerklėje. Teipgi staiga numirė ciesorienės rodininkas kunigaikštis Yuan Ši Kai, kurs kaipo vienas valstybės tarybos penkių narių, buvo priešingas kitiems, reakcionieriams nariams. Dabar paskirtas sėdėt ant sosto kunigaikštis Pu Yi, bet da negal pasėdėt, nes turi vos tik 3 metus amžiaus. Iki jis užaugs, valdys šalį jo tėvas Chun (Čun?), numirusiojo ciesoriaus brolis, taigi iš tos pačios Kuang Su dinastijos.

Rusija. Did. kunigaikštis Aleksiejus, caro dėdė jau negyvoja: lapkr. 14 d. pasimirė nuo preumonijos. Tai buvo baisus valdonas-kraugerys. Jis buvo teroristų pažymėtas nužudymui po «raudonojo nedėldienio» (1905 m.) atsitikimų, bet žuvo nuo bombos tik jo brolis Sergiejus. Nepasisekus kareivis su Japonais, Aleksiejus turėjo atsisakyt nuo valdymo laivyno, kurio vyriausiu admirolo jįsai buvo. Tada tai ir atsivadė reakcijai, laisvės kovotojų smaugimui.

IŠ PARTIJU GYVENIMO.

Rusų partijos Lietuvoj. Rusai Lietuvoj priklausio prie įvairių partijų nuo kairiausių ligi dešiniausių. Vienok daugiausiai Lietuvoj tikrųjų rusų. Jie net leido savo organą «Morskaja Volna», pilną šmeižimų prieš žydus, lenkus, lietuvius, revoliucijonierius ir tt. Šie tvirčiausiai laikėsi ir laike rinkimų. Visi atstovai rusai dešiniųjų šalininkai. Be to dešinieji rusai dar nuo seniau leidžia valstiečiams «Krestijanin» ir vaikams «Zorka». Abu laikraščiai juodašimtiškos pakraipos. Kiti rusai priklausio prie kadetų, oktiabrystų, o kai kurie ir prie socialistiškų ir socialdemokratiškų partijų. 1906 metais mėgino organizuotis ir trudovikai, bet be pasekmių.

21. X.08

Z. A.

Žydų partijos Lietuvoj. Apie socialdemokratiškas ir socialistiškias žydų partijas jau buvo kalbėta. Be jų dar yra gana smarkiai išsiplėtoję sionistai. Tai žydai tautiečiai (tautininkai. R.). Jie svajoja persikelti į Palestiną, arba kitą vietą, ir tenai uždėti savo žydišką valstybę. Tauta, kurią iš visų pusių varžos labai smarkiai krypta prie tautiško judėjimo. Tokiam padėjime yra Lietuvos žydai, ir užtai sionizmas tarp Lietuvos žydų turi gana dang pasekėjų. Ypač jų dvasia pakilo po apskelbimo konstitucijos Turkijoje. Vidutinė žydų buržuazija ir inteligencija linksta prie kadetų. Mat, jiems tautystė jau ne tiek rūpi. Dar yra pasekėjai «sulyginimo žydų teisių» arba paprastai vadinami «dergreicheriai». Dergreicheriai apima beveik visus pirmieviškesnius ir dešinesnius elementus. Laike rinkimų į dūmą jie tarp žydų sulošė svarbiausią rolę; net «Bundo» (s. d.) taktika smarkiai priklausė nuo dergreicherių taktikos. Pradedta atsirasti tarp žydų ir savi juodašimčiai. Jų uždavinys — kovoti su pirmieviška dvasia, ką viešpatauja tarp žydų, su jų ištautėjimu, palaikyti tikėjimišką fanatizmą ir tt.

31. X.08.

Z. A.

«Krikščionių Socialistų Draugija» («Christian Socialist Fellowship») turėjo savo konferenciją Baltimorėj spalį 19, 20 ir 21 d. Tai buvo vadinama apšvietimo konferencija. Kasdien buvo prelekcijos, kur buvo rišami gana įdomūs klausimai, įsekmui: «Ar bažnyčia gali padaryti biznį krikščionišku» («Christianize Business») skaitė Chas. F. Nesbit (iš Jannųjų Vyrų Krikšč. Drg.); «Dangaus karalystė ant žemės» (kun. James L. Smiley); «Kodėl aš pavirtau į socialistą» (tas pats kun. Smiley); «Ar Jėzus buvo socialistas?» (kun. Alex. Kent iš Washingtono); «Viešpaties malda ir šiandieniniai klausimai (problemos)» (kun. Smiley) ir tt.

«Kr. Soc. Draugija» jau treči metai, kaip gyvuoja Amerikoj ir dabar skaito su viršum 200 tikrų sąnarių; daugiausia tai kunigai įvairių tikėjimų, išėmus tik Rymo-katalikus (šitie tapę socialistais negali būt kunigais, jei bent atmetus vardą «Rymo»). Šitai konferencijai davė vietą dvi Baltimorės bažnyčios ir Jannųjų Vyrų Krikščionių Draugija («Young Men's Christian Association»), savo name. Pastaroji labai išsiplėtojus po visą Ameriką; jos tikslu yra šviesti, lavinti savo narius krikščioniškoj dvasioj, nekludant atskirų tikėjimų.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Buržuazų labdarystė. Bloomingtone, Illinois valst., pavietiniaime teisme buvo apskūstas labdarių institutas vardu «Harriet Stowe Institute». Prieš teismą stoji instituto prezidentas G. A. Brown. Apkaltinime pasakyta, kad tam institute auklėjami maži

kūdikiai yra maitinami mėsos atmatomis, kurias paprastai mėsininkai duoda šunims; gulykla užlaikoma teip prastai, kad joje atsirandą visokių vabalų. Toliau, Brown siūsdavęs vaikus rinkti pinigų tarp miesto ir apielinkės gyventojų. Bylą pradėjo C. Vir den, pavieto labdarybės įstaigų skyriaus agentas. Liudininkas dr. Meyer, miesto sveikatos komisorius, parodė daugybę pasibaisėtinų dalykų, kaip tam našlaičių institute buvo užlaikomi auklėtiniai.

Streikas. Rumforde, Maine valst., 800 ar 900 darbininkų dirbančių Oxford Paper kompanijos, sustreikavo, kaip jų unijos du viršininku atstatė nuo vietos.

Amerikos Darbininkų Federacijos 28 metiniam svsivažiavime (Denvere) išdininko John B. Lennono raportas parodo, kad per šiuos metus, besibaigiančius spalį 1 d., įplaukė į kasą 207,655 dol. 23c., išleista 196,947 d. 36c.; nuo 1907 m. buvo likę 125,910 d. 2c. Dabar likę 136,627 d. 89c.

Susivažiavime buvo delegatai ir iš svetimų šalių nuo darbininkų sąjungų. Anglijos darbininkų delegatas Skinner savo prakalboje nurodė, kad Amerikos darbininkai turėtų geriaus vienyti ant politikos lauko, kad stotų prie Socialistų judėjimo.

Darbininku judejimas svetur.

Po visą Italiją pasiplatino gandas, kad italai išeiviai Brazilijoje atsidurė kapitalistiškoj verguvėj. Brazilijos kapitalistai ant savo plantacijų (laukų) tūkstančius darbininkų teip išnaudoja, kaip tikrojoj verguvėj. Italų visuomenė įtūžus. Dėlto valdžia pradėjo rūpintis, kaip apginti išeivius, kad jie nepatektų, išėję į verguvę. Pačioj Italijoj mat daug žmoniškesnė verguvė...

* * *

Belgijoj Berchan miesto taryba per socialistų įsikišimą, nutarė paskirti 2000 dol. bedarbių pašelpai. Pinigai pasiūsta socialistų partijos komitetui; tas gali juos pagal savo nežiūrėjimą vartot. Socialistai mat suorganizavo bedarbių šelpimą, tai valdžia kitos tvarkos nė nebando įvest.

* * *

Westfalijoj (Vok. šalis) apygardėj Hamm lapkr. 2 d. atsitiko didelė nelaimė: kasykla užsidegė ir užgriuvo apie 380 darbininkų kurie ten dirbo; tik 6 pabėgo nepažeisti. Darbininkai įniršę ant kasyklų savininkų, nėsa tai jų nepaisymo pasekmė.

Iš moteru gyvenimo ir judejimo.

|| *«Motery Baloi».* M. Daugelytė rūpinasi išgauti leidimą laikraščiui «M o t e r ų B a l s a i». Laikraštis eisiąs Kaune po M. D—tės redakcija. Jo programa žadanti būti tokia: literatūra, mokslas, visuomenės dalykai, tikybos ir doros klausimai, administracijos žinios, kritika, Lietuvos kronika. («V. Ž.»)

|| *Taftas ir moterų balsavimo teisė.* «Public Ledger» (Phil.) laiške į redakciją Mrs. W. J. Stecker iš Milton, Pa., kritikuoja Taftą, dabar išrinktą Jungt. Valst. prezidentu, kurs pasikalbėjime jai teip pasakęs: «apie visuotiną moterų balsavimo teisę: «Kaip visos moters norės balsuot, tai joms bus tas leista». Stecker stebisi, kad juristas (teisažinys) teip galėjo pasakyt. Girdi, negrai niekad nenorėjo, nereikalavo balsavimo teisės, o jiems tą davė.

|| *Motinių fondas Italijoj.* Kadangi labai tankiai atsitinka ne laiku gimimas, arba nesveikų vaikų pagimdymas tarp darbininkų klesos, dėlto, kad motinos iki pat gimdymui dirba sunkius darbus, tai valdžia įkūrė motinų fondą. Kiekviena darbininkė

nuo 15 iki 50 amžiaus turi priklausyt prie tos kasos. Metinis mokestis — pusantros lyros (apie 35c.); to pusę moka darbininkė, o kitą pusę darbdavys. Po gimdymui motina gauna 30 lyrų pašelpos ir per 30 dienų negal eit į darbą.

|| *Gyvoji prekė.* Kaip rašo «V. Žinios», tula Kauno šv. Zitos tarnaičių draugijos narė I. Ž. kreipėsi prie kokios moteries, tarpininkaujančios tarnystės sujieškojime. Ta nuvedė ją prie kas-žin kokio I. K., gyvosios prekės (tavoro) pirklio. I. Ž. atsidurė Senapilėj, kur ji patyrė, kad ją nori aprėdyti poniškai ir išvežti į Varšavą, kur gyvesianti kaip ponija laiminga ir turtinga. Merginai pasisekė iš čia pabėgti.

|| *Vokiečių socialistų laikraštis «Gleichheit»* (lygybė) pernai turėjo 67,000 prenumeratorių, o šįmet turi 84,000. Pelno gauna 3,940 dol. Redaktorėms išmoka 1,700 dol., bendradarbiams — 1,250 dol.

|| *Pabaigoj spalį mėn.* Buffalo mieste buvo Amerikos Moterų Sufragisčių Draugijos susivažiavimas. Sufragistėms vadinasi reikalaujančios balsavimo teisės. Susivažiavimas, vienok, ne tik balsavimo teisėms rūpinosi. Baigiant sesijas (spalį 21 d.) priėmė rezoliuciją, kur reikalaujama, kad būtų lygus užmokestis moterims kaip ir vyrams visuose publiškuose ir privatiškuose darbuose, aštuonių valandų darbo diena ir įstatymai panaikinimui kudičių darbo. — Žydu kunigas d-ras Wise iš New Yorko savo prakalboj baigiant susivažiavimą pasakė: «Šalis, kur moters yra atstumtos nuo pilietijos («citizenship»), yra homokracija. Tegul bus mums valia ją vadinti tikru vardu, vyrokracija, parodanti vyriškių arba vyrų kastos triumfą».

SANJUNGOS REIKALAI.

Kuopų ir pavienių įnešimai.

«Kovos» N 45 pasirodė dubultava cenzura. Mass. valstijos rajono VII konferencijos protokole 12-tas skirsny skamba teip: Kiekvienas draugas rašantis ką nors Sąjungos reikaluose privalo surašytą straipsnį perskaityt kuopos susirinkime ir kuopai pritarus siųst į laikraštį. Toliaus 20-tos kuopos nutarimų 4-tas skirsny skamba šiaip: Kad iniciatyvą ir naujus sumanymus gali per organą skelbti tik kuopos, o pavieniai nariai tik iš ten, kur kuopų nėra, kaip tai daro prisilaikydami demokratiškų taisyklių Socialist Party. — Argi teip daro Soc. Party?*) Nepatyręs negali užginčyt, bet jeigu mes matom, kad kas klysta, ar privalom ir mes klyst? Kad Socialist Party užgina mislyt ir veikt pavieniams, netikiu. Bet 20-ta kuopa drįsta pakelt savo balsą priešais laisvę, už kurią sakosi ir ji kovoja, priešais laisvę savo draugo, kuris mano ir veikia dėl darbininkų gerovės; bet jo gyvenimo sąlygos neprileidžia prigulėti prie L.S.S. kuopos. Teip, draugės ir draugai, varžykim laisvę, to kuris tik veikia bent ką dėl gerovės mūsų, bet veikia vienas sau užsidaręs kambaryj, o neateina pasiklaust pas mus, socialistus, kad mes jam pavelytume tą ar tą parašyt į laikraštį, kad mes pavelytume sumanyt ką gero mūsų pačių labui. Teip tai mano 20-ta kuopa. Ar mano teip ir kitos kuopos? Teip tai mano Mass. valstijos rajonas. Ar teip mano ir kiti rajonai? Jeigu tas įvyktų tarpe mūsų, tai nieko gero negalima būtų matyt tarpe mūsų ir organe «Kovoj», dėlto, kad kuopos geriausius sumanymus suvis atmėta, o paties socializmo suvis ne supranta ir suprast nenori. Tas teip yra ir su rajonais. Mano nuomonė tame yra tokia. Sumanymai kuopos ar pavienio turi

*) Jokios pavienės ypotos iniciatyva ikišiol, rodos, da niekur nebuvo girdėta, kad būtų imama stačiai į visuotiną referendum. Red.

voj priklaus...
Vienok
rganą «Mor...
etuvius, re...
inkimų. Vi...
ie rusai dar...
ikams «Zor...
rusai prik...
socialistiš...
o organizuo...

Z. A.

aldemokrati...
a. Be jų dar...
ntiečiai (tan...
kitą vietą, ir...
iš visų pasių...
Tokiam pa...
p Lietuvos žy...
lo po apskel...
azija ir inteli...
ne tiek rūpi...
aprastai vadi...
visus pirmie...
į dūmą jie tarp...
ktika smarkiai...
sirasti tarp žy...
su pirmieivška...
palaikyti ti...

Z. A.

gija) «Chri...
ciją Baltimorėj...
mo konferencija...
omų klausimai...
nišku) «Chri...
«Jauųjų Vyrų...
n. James L. Smi...
n. Smiley); «Ar...
hingtono); «Vie...
os)» (kun. Smi...

voja Amerikoj ir...
asia tai kunigi...
e tapę socialie...
«Bymo). Šitai...
ir Jauųjų Vyrų...
«association»), savo...
ką; jos tikslu yra...
neklindant sta...

venimo.

valst., pavietin...
rdn «Harriet St...
prezidentas G. I...
te auklėjami ad...

būt siunčiami Veikiamamjam Komitetui dėl nusprendimo; straipsniai pavienių (mat kuopos straipsnių nerašo) turi būti siunčiami į «K.» redakciją be jokios kuopų cenzūros. Redaktorius, matydamas, kad straipsnyje yra kas nepaprasto ir negeistino, turi pasiųsti Lit. Kom. nuspręsti; L. K. nusprendus, redaktorius atlieka savo užduotį. Dabar ir yra taip atliekama, ir geriausia nėra išmislyta. Aš vėlyčia kuopoms ir rajonams svarstytį ką tobulesnio, negu suvaržytį protą to, kuris daugiau mano apie dabartinį lietuvišką (! Red.) socializmą. Mass. valstijos rajonas ir minėta kuopa sumanė, bet kas tą sumanymą pildys ir kas patvirtis, anie patys nežino; tikiu, kad pasikakšis padarę juodą ant balto, kas pas mus visuomet yra daroma.

A. J. Viznis.

Redaktorius pastaba: Man rodos, 20 kp. patarime buvo nesusipratimas tik dėl žodžio «inicijatyva» neiškumo. Pavienių sumanymai, jei galima pavadinti įnešimais (man rodos ir tas negalima), tai niekuomet negalima vadinti «inicijatyva». Mat inicijatyva tai — įnešimas referendumui, o toki įnešimą niekad nieks nepriėmė ir negal priimti tik nuo vienos ypatos. Pas mus taip yra: viena kuopa įneša, kita paremia — jau inicijatyva ir tas įnešimas turi eiti per referendum, be jo negal būt atmes tas. V. K.-te vienas narys įneša, kitas paremia — inicijatyva, turi eiti per V. K. referendum. Organe kas ką nori gali sumanyti, nebus inicijatyva.

Dėlei organo „Kovos“ pagerinimo.

Daugelis ruožoja, kad «Kovoje» permažai tilpsta geresnių raštų, vien tik Sąjungos reikaluose prikimšta ir nėra kas naudingesnio skaityti. Žinoma, «Kova» kaip Sąjungos organas, būtinai turi savo organizacijos visokius reikalus garsinti. Tečiaus pagalvokim, ar tu Sąjungos reikalų bent didžiumą negalėtume sumažinti? Paimkim konferencijų protokolus, kurių kaip iš gausybės rago kiekvienam «Kovos» num. yra tiek, kad po 1 dalį laikraščio užima. Perskaičius tokį ilgą protokolą, randa vieną, ar du sumanymus, kurie paliečia Sąjungos reikalus ir tokio nutarimo garsinimas užimtų vietos daugiausiai vieną colį, vietoj kelių puslapių. Kita visa diduma protokolo lytisi tik to rajono. Rajonas savo konferencijos protokolą gali ektografuoti (tas ne taip greit bus galima. Red.) ir kiekvienai prie to rajono prigulinčiai kuopai išsiuntinėti, o ištraukas, kurios lytisi visos Sąjungos, pagarsinti organe. Taip 1 mas rajonas Connecticut'o valstijos jau metai atgal, kaip panašų būdą garsinimo konferencijos protokolų priėmė ir, to nutarimo prisilaiko iki šiol.

Jeigu panašų būdą garsinime protokolų priimtų ir kiti rajonai, tokiu būdu liktų vietos daugiau geresniems raštams ir tuomi pasigerintų laikraštis.

J. S. Prusellaitis.

Prie V-ojo susivažiavimo.

73 kuopa L.S.S. savo susirinkime lapkričio 8 d. vienbalsiai nutarė, kad 5-tas susivažiavimas įvyktų Chicagoje, nes, pirma, Chicago mieste daugiausiai lietuvių gyvena; antra, parengus teatrus, balius užsidengtų daug lėšų 5 ojo susivažiavimo, iš ko mūsų organizacija turėtų naudą. Meldžiam ir kitų kuopų apsvarstyti šitą reikalą.

Sekr. A. Janušas.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos taip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinamos.

Valparaiso, Ind. Valparaiso mokykla turbūt tik tam nepraskambejo pro ausis, kuris nenaudojasi jokia laikraštपालिका. Valparaiso miestelis randasi puikioj vietoj. Šale miestelio, ant iškilusios pagumbės, riogso yvairių parvų mūrų, kuriuose pilna abiejų lyčių mokinių; yvairių tautų, rasų ir pažvalgų. — Mokyklą didina, nes stato naujus gyvenimus. Lietuviai turėtų atkreipti atydą, nepaisydami jokių pliovonų, išsiveržusių iš keno nors lupų, kaip tai pastaruoju laiku pasirodė laikraštijoje. Kas peikia Valparaiso mokyklą, tas žmogus, turbūt, ar mokslo vertės nesupranta, ar ką kitą jis mano. Teisybė, gal ir buvo toks, kuris gal pabaigęs Peterburgo ar Maskvos universitetą, tokiam gal ir peržemas Valp. universitetas. Bet toks mokytas, rodos, nerašytų tokių niekų ir nedraustų kitus važiuoti; išreikštų, visai ką kitą. Tokiems jei peržemas V. U., gali važiuoti į Harvardo ar Columbijos universitetą.

Draugai sąjungiečiai, kurie turite susitaupę kapitalo, o norite pasimokyt, pribukite čionai, o persitikrinsite, jog prieinamesnės ir pigesnės mokyklos Jungtinėse Valstybėse nerasite. — Pastaruoju laiku pradėjo atsirast žydų ir kitų Rusijos išeivių. Valparaiso laisvės sėkla dygsta, kuomet privaziavo dikčiai Rusijos išeivių; visi jie laisvų pažvalgų; pribuvo net vienas 2 sios dumos (s.-d. frakcijos) pasiuntinys L. Gerus. Dėlei to, 25 d. spalio, atsibuvo tarptautiškas mokinių susirinkimas, kur sakė prakalbą ir Gerus ant temos: «Kaip rytinių šalių revoliucijos atsineša ant Europos». Po to tapo užmegstas «Rusijos išeivių kliubas». Išrinkta komisija apdirbt tam kliubui įstatymus. Į komisiją įeina ir lietuviai.

Z. Jank.

Kenosha, Wis. Lapkričio 2 d., Columbia saleje, atsibuvo Liet Politiško Kliubo surengtas visuomeniškas susirinkimas. Kalbėtojai buvo iš Chicago: lietuvis Jonas Jasinskis, lenkas A. I. Oneckis. Jonas J. aiškino apie prezidento rinkimus, peikė Taftą, liepe balsuoti už Bryaną, nes tas esąs darbininkas (!). Kalbėtojas nuolatos savo kalbą dailino žodžiais: «rupuzė, sanavabič» ir tt., nes buvo girtas. Save išgyrė, kad buvęs republikonu, o dabar tapęs demokratu, nes tur savo saliuoną, išvien su broliu. Sako: «sanavabič, už \$1,50c. neisiu dirbti rupuzėms!» Antrasis aiškino, jog buvęs prez. Clevelandas nedaleido skerdynes įvykdyti, ir išgyrė dem. partiją. Lenkai soc. prieštaravo, bet jie negavo balso, pasakė, kad «mums socialistų nereik». Pakilo triukšmas, delnų plojimas ir šauksmai: «ura! Debs!» Žmonės išsiskirstė, tik pasiliko patys juodadvasiai.

Gėda kliubiečiams, kad tokius kalbėtojus parsikvietė, dagi girtus!

K. B. Socijalistas.

Chicago, Ill. Lapkričio 1 d. atsibuvo darbininkų demonstracija dėl atvažiavimo Debs'o. Demonstracija prasidėjo 12 val. dieną, nuo Michigan Ave., kur yra vadinama didžiuoju miestu ir daugiau apsigyvenę turtingų gyventojų. Joje dalyvavo ne vien socialistų organizacijos, bet ir unijos. Demonstrantų buvo iki 40,000; ir, kaip tvirtina senesni socialistai, tai Chicagoy pirmą sykį tokia didelė demonstracija buvusi. Demonstracijoje buvo girdėt dainos: lenkų «Czerwony Sztandar», «Na barykady», lietuvių — «Marselietė», «Į kovą!». Lietuviškai dainavo 81-mos kuopos choras. Pasi-sekė man patirti, kad kitos lietuvių soc. kuopos nedalyvavo oficiališkai, išėmus 81 kuopą; bet ir ši neturėjo savo vėliavos ir prisidėjo tik prie vietinės anglų soc. 15 wardos. Po demonstracijos atsibuvo susirinkimas kariumenės salėje ant kampo 34 ir Wentworth gat.; čia sutilpo 18,000 žmonių. Kalbėjo garsiausi anglų socialistų kalbėtojai: Th. Morgan, B. Berlyn, M. W. Simon, W. Slater, A. M. Lewis; pribuvus Debsui į salę, buvo iškeltos ant estrados 3 vėliavos: anglų socialistų partijos, latvių ir čekų, kurios ženklino solidariskumą tarp yvairių tautų darbininkų; salėje pakilo didžiausias užimas, sveikinimas Debs'o; tas tęsėsi 27 minutes ir prisiejo stapdyt: pirmsėdis šaukė, kad jei nenustos, tai Debsas nekalbėsias... Kalbėjo Debsas, Grower ir Haywood.

Socijalistas.

Benld, Ill. Lapkričio 1 d. LSS 77 kuopa parengė prakalbas. Kalbėtojai buvo užkviesiti iš Springfield, Ill. Žmonių prisirinko pilna svetainė. Kalbėjo A. Klembauskas, ragino sulaukus 3 lapkričio dienos, balsuoti už socialistų kandidatus; potam išėjo 8 metų mergaitė O. Karaskutė, deklamavo; potam kalbėjo Jonas Žvingilas, ragino prie mokslo, vienybės, skaitymo laikraščių ir knygų; Amelija Buskevičiūtė deklamavo «Dėl dievo malonės»; trečias kalbėjo Fianas Klembauskas apie kapitalistų šunybės.

Aukų sumetė \$4,15; pinigai pasiūsti «Aušros» draugystei.

A. U.

Meriden, Conn. Krizis jau nors truputį sumažėjo, nes kaikurios dirbtuvės dirba pilną laiką. Bet darbininkų nestoka.

Spalių 4 d. atsibuvo prakalbos, parengtos 16 kuopos L. S. S., su pagalba 1-mo rajono. Kalbėjo F. J. Bagočius iš Philadelphijos. Publika buvo susirinkę pusėtinai burelis. Buvo dainos ir deklamacijos, dainavo vietiniai draugai ir 3 dainas padainavo Bagočius. Aukų surinkta \$5,20. Išėmus \$2,00 už salę, \$3,20 perduota rajono organizatoriui; paskirta literatūros fondu.

V. Jokymas.

Lawrence, Mass. Subatoj, 24 d. spalio atsibuvo balius, vardu jaunuomenės. Buvo pagarsinta, kad visas pelnas eis išleidimui V. Kudirkos raštų. Bet, matyt, mūsų jaunuomenė nelabai atjaučia apšvietimą, nelabai rupi mokslas. Kai kurie kalba, jog kunigai skriaudžia. Neik, neduok — neškiaus! Matė, kad balius yra parengtas apšvietimo labui; tenai nėjo, o nuėjo dauguma į SLRK balių, kuris buvo parengtas tą patį vakarą.

Apmokėjus lėšas liko tik 4 dol.; pinigai pasiūsta dr. V. Kudirkos raštų išleidimui. Kudirkos orkestra griežė visą vakarą, o tik paėmė vos \$2,50.

J. Vaskelionis.

St. Louis, Mo. Spalių 23 d. atsilankė Soc. Part. kandidatas į prezidentus. Buvo prakalbos Armory salėje. Žmonių prisirinko tiek, jog į svetainę netilpo. Debsą sveikino didžiu rankų plojimu.

Darbai labai silpnai eina, daugybė žmonių be darbo.

Pagal mano nuomonę, butų geistina, kad lietuviai rengdami prakalbas pagarsintų laikraščiuose prieš parengiant, o ne po prakalbų tiek daug garsinti. Da neseniai buvo prakalbos East St. Louis, Ill., regis klubo surengtos, o lapkričio 27 d. St. Louis, Mo.; ale vis po laikui pagarsinta.

P. Paciuas.

Baltimore, Md. Išradimas. Stanislovas Piščikas, lietuvis, gyvenantis po nr. 413 S. Paca Str., Baltimore, Md., paeinąs iš Kauno gub. Sereščiaus parapijos, 29 d. rugsėjo 1908 m. gavo patentą ant savo išradimo, įtaisų apsergėjimui traukinių nuo susimušimo. Jeigu traukinys ateitų iš priesaikio, arba iš užpakalio, arba skersai, tai gaus tam tikrą signalą arba žinią traukinio mašinistas, kad apsisaugotų per mylią arba ir toliau.

V. Kvederas.

Stanton, Ill. Laukėm su nekantrumu 24 dienos spalio. Tą dieną turėjo išryto but Debsas. Darbininkai anksti iš aplinkinių miestelių pradėjo buriomis rinktis ant Wabash geležinkelio stoties, kur turėjo kalbėt Debsas. Susirinko daugiaus kaip tukstantis žmonių; beveik kožnas ant krutinės turėjo raudoną ženklelį. Aš maniau, kad tokiam mažam miestelyj bus visai mažai atjaučiančių darbininkų judėjimui. Pasirodžius raudonomis vėliavoms aptaisytas traukinys. Minia ėmė šaukti: «Come on, Debs!» Užgrajino kapelija. Kalbėjo du kalbėtojai. Jiems pasakius karštus prakalbas, pasirodė Debs. Publika garsingais šauksmais pradėjo jį sveikinti. Jis kalbėjo trumpai; buvo užkimes; bet publika ne teip jo žodžius norėjo girdėt, kaip jį patį pamatyt. Ir neapsakomai džiaugėsi pamatę jo energišką veidą, nenusigastantį prieš vargdienių nevidonus...

F. Žukas.

Auka rašėjui J-ui. Tulas laikas atgal, per tarpininkystę motinos ir drango K., susipažinau su rašėju-poetu J-u ir

patyriau, kad jo materijališkas padėjimas neperge riausias tad pasiryžau surinkti nuo draugų nors truputį aukų. Parašiau vienam, kitam draugui, kurie neatsisakė prisidėti nors maža dalele. Aukavo šie žmonės: A. Žimontas \$3, J. Ilgaudas \$3, P. Piluckis \$3, LSS 60 kp. susirinkime \$1,55; L. Grikštas, J. Kugis, V. S. Jokubynas, S. Danilevičia po \$1; S. Pancežinskis, P. Saulitis, R. Čiuberkis po 50c.; S. Čečkauškiutė, K. Mitkus, E. Varatinskas, P. Moturienė, K. Barboravičienė, F. Boskanskis po 25c.; S. Keršis 15c.; J. Vaškis, D. Pancežinskis, B. Noža, A. Buleski, D. Jordon, A. Vingras, K. Vaškis, S. Vismontas, V. Vaškis, XX po 10c.; A. Žukauskis, J. Vaselis, J. Lukauskis, K. Rutkauskis, J. Smit, J. Senerskis po 6c. Viso \$19,25 ar 37 rub., kuriuos pasiunčiau 31 d. spalio, 1908. Vardan J-ro tariau aukavusiems ačiu. Vėliaus, tikiuosi jis pats parašys.

So. Boston, Mass.

A. Žimontas.

Spring Valley, Ill. Spalių 31 d. atsibuvo prakalbos, parengtos LSS 23 čios kuopos, dėlei rinkimų agitacijos. Kalbėtoją parsikvietė iš Valparaiso, drgą D. I. Kasparką, kuris aiškiai ir plačiai išaiškino žmonėms socialistų ir kitų partijų programas, ir kokio gero žmonės gali sulaukti remdami savo darbininkišką socialistų partiją. Žmonės prakalbų noriai klausėsi, tik nedaug jų atėjo, nes buvo mokesčių diena, todėl daugelis nuėjo į karčiamas. Daug geriau nusisekė pirmosios

drgo D. Kasparkos prakalbos, laikytos 29 rugpiučio, tada žmonių daug suėjo. Abejose prakalbose buvo renkamos aukos uždengimui kelionės kaštų kalbėtojo, bet aukų daug mažiau suriunkta negu reikėjo, tai likusią dalį prisiėjo pasiskolinti.

Lapkričio 1 d. drg. Kasparka sakė prakalbą Oglesby, Ill; žmonių atėjo mažai. Čia atsirado tulas karčiamninkas, lietuvis, republikonų «šunytis», kuris metęs keletą paniekos žodžių drg. K., pradėjo aukštyn kelti republikonus. Kasparka jo užklausė: «Ką reiškia republikonų platformoje padėta "Injunction"» ir prašė išaiškinti. Karčiamninkas negalėjo ant to atsakyti; žmonės juokėsi, kiek galėjo, nes jie jau žinojo, kas tai yra "Injunction".

A. Krajauckas.

Centralia, Pa. Mūsų miestelis priklauso prie menkai kulturiškai išsiplėtojusiu. Čionais tamsūs ne tik lietuviai, bet ir daugumas svetimtaučių. Visų pirmu puola į akis perdidelis skaitlius smuklių, sulyginant su skaitlium gyventojų; taigi girtuoklystė giliai šaknis suleidusi; daugumas lietuvių, o ir beveik visi, visą savo viltį ir laimingesnę ateitį randa smuklėje; kitokios įstaigos nežino, nė nemano, kur gražiaus praleisti laiką. Laikraščių pirmėiviškų nė į rankas neima, nes «griekas», o pasigėrus vaidus kelt, artymą savo skriaust

Du syk pakartas.

Parašė Z. A.

Varšavos budeliai iškilmingai rengėsi nubausti savo auką. Citadelėj (tvirtovėj) arti Vislos tapo pastatytos kartuvės, ant kurių turės kyboti pirmoji, bet ne paskutinė, auka paskutinio Rusijos judėjimo. Tą dieną turės karti socialdemokratą Kasprzaką, kuris nenorėjo pasiduoti į budelių rankas ir su ginklu rankoj pasipriešino policijai. Tai buvo, galima pasakyti, pirmutinis Lenkijoje ginkluotas pasipriešinimas nuo paskutinio šešiasdešimtų metų lenkų sukilimo.

Policija užtiko slaptą socialdemokratų susirinkimą prie jų slapto darbo. Susirinkusieji neatidarė durų. Policija išlaužė duris, bet kartu — šuviai... ir pirmutinis iš policistų krinta. Kiti persigandę pradeda bėgti. Tuo pasinaudoja susirinkusieji ir pasislepia. Bet policijos buvo lig valei. Ji tuojaus atsipeikėjo ir metėsi gaudyti susirinkusius. Kasprzakas pakliuvo į policijos rankas, jam surengė teismą ir teismas išnešė nusprendimą: «Pakarti».

Dabar budeliai, pastatę kartuves, laukia savo aukos. Tikra budelių šventė! Kiek džiaugsmo, kaip liuksma! Caro valdžios priešą kars!

Susirinko augšesniejei budeliai, pasikvietė gydytoją, kad surašytų pasportą kelionei iš šio svieto. Yra jau ir auka. Užveria ant jos kaklo kilpą, pastumia korikas krėsluką ir auka kabo. Bet nelaimė! Virvė truksta ir auka lieka gyva.

— Reikia antrą sykį karti, — tarė general-gubernatorius.

— Pagal įstatymus, — įsikišo vienas valdininkų, — jam mirties bausmę reikia pakeisti amžina katorga.

— Tokiems, kaip Kasprzakas, įstatymų nebėr, — atsako general-korikas.

Ir vėl kilpą užnerė ant Kasprzako kaklo, ir vėl jis ore kabo. Ir kaip galima jam gyvastį dovanot! Kas bus tuo met iš visos šventės ir iškilmės! Budelių džiaugsmas vertesnis už vieno revoliucionieriaus gyvastį, ir nėr ko dėl jo atsimyti apie kokius nors įstatymus. Įstatymai reikalingi ir tur eiti ne žmonių naudai, bet valdininkų gerovei.

Perėjo paskirtas kybojimui laikas, gydytojas apžiūrėjo du kartu pakartotojo lavoną, pranešė, kad jis jau daugiau nešaudys į caro tarnus ir linksmai valdininkai nuėjo puotauti, kad linksmai užbaigti gerai pradėtą dieną.

Džiaukitės, korikai!...

Užburtas laivas.

Parašė A. Antonov.

Tyliai bėga plati upė. Vos nudažytas mėnulio šviesa vanduo buvo panašus ne tai į nelygų stiklą, ne tai į ploną ledą, bėpaliovos krutantį ir mirgantį.

ir vertelgoms kaltu likt, — mūsų žmoneliai nelaiko nuodėme. Daugumas prie jokių draugijų nepriguli. Nežino nė kas juos skriaudžia, nė kam jie savo tvirtas spėkas už menką užmokestį parduoda. Čionais nuo kurio laiko šaip-teip gyvuoja LSS 110 kuopa, bet skaitlius narių nesididina, dėlto, kad prigulintį prie kuopos žmonės vadina «pranašu naujo testamento», arba skelbėju nebusiančių daiktų.

Butų priederme kiekvieno lietuvio, šiame miestelyje gyvenančio, prigulėt į Liet. Soc. Sąjungą, arba nors atsilankius į kuopos kambarį, laikraščių ir knygų pasiskaityt; bet ir tam nenor laiko praleisti. Ir patys kuopos nariai ne gana karštai imasi už apsišvietimo darbo.

M. M.—kaltis.

Iš Lietuvos.

Gražiškiai (Vilkaviškio apsk., Suvalkų rėd.). A p š v i e t a ir d r a u g i j o s. Čion žmonės gyvena prastai, laukai nekoki, teipgi ir apšvietimas nestovi ant pirmo laipsnio. Švietiškos inteligentijos, išskyrus mokytoją, nėra jokios; ir mokytojas klerikališkas. Draugijų legališkų yra neva dvi: «šviesos» draugija įsikurė 1807 m. rudenį, bet labai silpnai gyvuoja, narių mažas skaičius, vos siekia į 30 ypatų; knygyną «šviesiausias» gubernatorius nedaleido įsitaistyti, užtai jo «šviesos» nė neturi. Vos tik į 40 lengvo turinio knygelių tēra

Alkani žmonės, neatrasdami niekur maisto, susispietė ant laivo ir ketino plaukti prieš vandenį. Jie žinojo, kad ten atras viską savo gamtiškų reikalų užganėdinimui, tik reikia bendromis pajiegomis irtis pirmyn.

Pradėjo. Bet tiršti debesys uždengė paskutinę šviesą. Pasinaudodami tokia proga, tuli žmonės užsimanė tinginiauti. Irtis prisiejo vien tik teisingiems, ištikimais pildantiems savo uždavinį. Tamsa nedavė pažvelgti ant to paties laivo sėdėjusių dykunų.

Nesuprato laivininkai, dėlko sunkiau liko irtis: vieni manė, kad laivas susigadino, kiti — kad audra ant upės pakilo. Pas tulus atsirado žvakės, kurias jie ir užžiebė, kad iširti dalyką. Tinginių gudrumas jiems teip patiko, kad jie, skubiai paslėpę žvakes nuo kitų, patys nustojo irtis.

Da labiau apsunkinti liko laivininkai, nes dirbančiųjų skaitlius vis mažėjo.

Godų dykunai pradėjo gerti jų kraują. Ir tai nesunku buvo atlikti tamsoje. Daugelis pavargusių, nusikankinusių laivininkų neįjutė, o kiti ir visai užsnuogė buvo. Apsvaiginti savo gudrumu kraugėriai žinojo, kad jeigu pavyks laivininkams išsirti prieš vandenį, tada jie pabus ir pradės užganėdyti savo reikalus: už dykunas niekas nedirbs ir savo kraują jiems neduos, nes vietoj mažo laivo bus plati pasaulė.

Leistis pavandeniui patys dykunai nenorėjo, nes ten vi sai neliko maisto, kuriuo laivininkai galėtų užlaikyti savo gyvastį ir, tokiu būdu, suteikti jiems kraują.

Taigi laivas liko užburtas, kad neplauktų atgal.

ypatiškai užlaikomų. «Žiburio» draugija (klerikalinė), po kunigų įtekme, tuokart ir nariais skaitlingesnė, ir turi savo knygyną. Knygynė užima tarp knygelių pirmutinę vietą «Didžiausi mūsų neprieteliai socialistai ir masonai», «Atsargiai su ugnimi», «Ar bus geriau, kad socialistai gaus viršų», «Kruvina revoliucija», «Naujoji valdžia» ir kitos tam panašios juodašimtiškos knygos. Vienu kartu pavasarį jau buvo manyta, kad ir «Žibury» pradeda gesti, nes kai kurie «Žiburiečiai» matė, kad jų draugija jiems naudos neatneš (nes «Žibury» beveik per pusę susideda iš daržininkų). Ką darys kunigėliai, mato, kad jau jų agitacija menkai ką mačija, sumanė nupirkti gramfoną pasilinksminimui. Dabartės per susirinkimus griežia, dainuoja, juokias ir kalba gramfonas, tai susirenka gana daug žmonių. Paskui sau linksmai juokdamiesi, keliauja namon. Matyt «Žiburiečiai» menkai ką supranta apie draugijų naudingumą, susirenka tik dėlto, kad žino, kad kunigėlis su gramfonu palinksms juos. Bet ne visi ir jie toki; yra ir karštuolių. Rugsėjo 13 d. po susirinkimui vieni išėję kalbėjo ir da juokėsi apie baikas, kokias jiems gramfonas išprovinėjo, o kiti kalbėjo apie gyvenimą ir jo pagerinimą. Kalbėjo gana karštai, ir išsiskirstė.

Šita draugija užsidavus rupintis, kad ukininkas šeimynai duotų gerą valgį, gerą drabužį; tas yra nebloga, bet jau be laiko nevalia tarnui nuo ukininko atitraukti. O jeigu atitrauks kas, tai tą boikotuoti; kitas priimti negali nė į tarny-

Ir laivininkai snaudė, miegojo... Tik retkarčiais tai vienas, tai kitas, atsibudęs, stengėsi irtis greičiau ir kitus budino. Vienok dykunai tokius persekiojo, drapstė purvais ir visai žudė.

Nusileido ant laivo kokia tai bauginanti spēka. Laivininkai, baimės apimti, drebėjo ir neišdryso priešintis dykunams, kurie savo purvinomis kojomis vaikščiojo jų sprandais ir maitinosi krauju.

Neilgai laukus, nusileido apkvailioantis pasiutimas: ir laivininkai pradėjo tarp savęs piautis ir ėstis, vadindami vienas kitą savo biauraus padėjimo priežastim. Dykunai tuo tarpu juokėsi.

Jie užburė visų jausmus teip, kad asketišką atsisakymą buti žmogum ir visokius priešgamtiškų pasielgimus pradėjo vadinti dora; purvą vadino dora ir apkvailinti laivininkai garbino ją; pasipriešinusius šmeižė ir kankino.

Apsigavimas ir spekuliacija pas juos skaitės meile. Kiekvienas iš jų gyrėsi ta begėdyse, kad gali parsiduoti vienai ypatai ant viso amžiaus. Ir užteko jiems drąsos išjuokti gamtą. Ir nesisarmatijo jie vadinti save dorais!

Ant galo snaudulys apėmė visus, ir jau sunku buvo atskirti žmogų nuo suakmenėjusios mumijos: išnyko jautrumas, draugiškumas, kiltos pastangos, beprotiškas gyvumas ir noras atleisti; jų vietą užėmė kerštas, atsiskyrimas, buklumas, paniekimas.

Pasigirdo ant laivo verksmas, vaitojimas, keikimai, barijai ir muštynės. Tuo laiku dykunai pylė ant laivininkų

stę, nė teip į darbą. «Žiburys» mano, kad jeigu koks valka ta bernas ar tarnaitė žinotų, kad čia pametus, kitur negaus vietos, tąsyk bus geri ir bernai, ir visa šeimyna. Mat kokį kelią dorybei platinti išrado klerikalai. Apie parašias darbininkų draugoves, savo reikalams apginti, jie nemislija.

Quito Žilbis.

Vilniaus gubernijinis kalėjimas. Valgyti mums duoda štai kaip: viralo vieną kartą per dieną pietams. Viralą verda iš kopustų ir šabalbonų (pupų) su kruopomis ir vieną kartą per savaitę bulvinę, teipgi su kruopomis. Viralas esti visai skystas, liesas, teip kad negalima suprasti, ar tai su aliejumi, ar su taukais. Seredomis, pėnyčiomis ir subatomis verda sausai. Virinto vandens duoda du sykiu: nuo ryto apie 9 val. ir vakare 4 val. Duonos gauname apie pustrėčio svaro kasdieną. Duonoj daug čielų grūdų, pelų ir šiaudų, o tankiai tai ir neiškepus. Pirmiau duodavo kasmėnesį druskos šaukštą, dabar gi nebeauname. Kas kantoroj turi savų pinigų, tas gali du sykiu per mėnesį užsisakyti iš krautuvės valgomųjų daiktų, už kuriuos užmokame brangiai, o daiktus visgi gauname blogus ir pasenėjusius. Nuo gegužės mėnesio seredomis užginta duoti kaliniams pašėlpą. Teip pat ir lankyti juos tą dieną negalima. Dabar pašėlpą duoti ir pasimatyti su kaliniais tegalima tik šventadieniais. Pasimatymą gauna tik artimi gentys, kurie turi turėti paliudijimus, jog jie yra tikrai artimais gentimis. Pasimatymą duoda nuo 10 iki 15 minučių. Pašėlpa tegali buti vien sauso valgymo, be jokių sodno arba miško vaisių. Politiskieji visai pašėlpos negauna, užtai jie gali kassavaitė iš krautuvės parsiųzdinti. Rukyti kaikuriems kaliniams irgi uždrausta.

purvą, kad jie visai nieko nematytų. Patys gi vaikščiojo su žvakėmis rankose.

Laivas liko teip nešvarus, kad mažiausias prisilietimas prie jo kenkė kiekvienam. Ypač daug kentėjo tie, kas bandė irtis greičiau.

Ir šiandien da tas purvinas laivas vis plaukia; jis liko bausis ir, rodos, jau nugrims ant upės dugno. Tik viena viltis, kad aušra pasirodė. Jeigu paspės ji atmerkti užrugusias laivininkų akis, tai liks jie gyvi, kitaip turės visi žuti, nes dykunai baigia jau gerti kraują ir laivas grimsta vis žemyn.

Vienas negirdėtas Rusijos laikraštis patalpino sekantį apgarsinimą.

Pajieškomas juodašimtis: Koks ten iš Amerikos atsibastęs storapilvis lankėsi Petropilėje, gėrė už caro Mikės sveikata, velydamas jam geros kloties darbuose — skerdynėse, o pagrižęs į Ameriką nori likti prezidentu Jungtinių Valstybių. Ar nežino kas jo vardo?

Dabar atėjo ruduo, rugsėjo mėnuo, šalta, bet šiltų drabužių nė užklodžių neduoda; taigi vasariniais rubais ir užklodėmis turi šaltį kęsti, ypač gi naktimis. Teisybė, sėdint kamaroj po du arba net ir 3, nebutų teip šalta, kad nebutų atdaras langas, bet kokia bus sveikata prie uždaryto lango kamaroj, kur šienikas ir pagalvė (paduška) iš sutrintų šiaudų, suvalkioti ant žemės. subiaurioti ir... sergančiųjų užkrėsti, be paklodės ir užvalkalo, niekad neišdulkinami; nakties puodas (paraška), lignonai ir vaistai užnuodija orą. Kamaras pradės šildyti nuo lapkričio 1 dienos. Pasivaikščioti leidžia vieną kartą į dieną, po 10 ar 15 minučių. Vaikščiojant, sveikas esi ar raišas — varinėja po du greta į ratą, turintį 40 žinksnių aplink. Bevaikščiojant, teip galva apsisuka, kad kalinis įeina savo kamaron tartum apsvaigęs. Lietuotu laiku visas pasivaikščiojimo kelias vandenįj paskęsta.

Katorginiams seniau duodavo diržus, be kurių grandiniuose (geležiniuose) negalima vaikščioti, nes grandiniai kojias baisiai skaudžiai daužo ir graužia. Dabar gi tų diržų neduoda; taigi grandinius turi nešioti ant plikų kojų. Ir kalinys turi tupėti ant vietos, nes negalima sopulių iškęsti.

Kriminaliskieji (vagys) ir politiskieji sėdi vienoje kamaroje. Toki kaimynai daugiausia žmogų kankina, kadangi vagys, būdami doriškai visai nupuolę, neapkenčia politiskųjų ir visomis įjgomis stengiasi politiskiems kliudyti ir blogą daryti.

Kalėjime, iš paaukuotų knygų, buvo įsteigtas knygynas. Bet nuo pabaigos balandžio mėnesio beveik visos moksliskos knygos uždraustos. Pagalios kalinys negali savo prigimtoj kalboj ir laišką rašyti. Ar moki rusiškai, ar ne, bet vistiek turi rašyti rusiškai. (Iš «Liet. Uk.»)

Maliorius.

Ukmergės kalėjimas. Gal blogesnio padėjimo kaliniams nėra visoj «šventoj» Rusijoje, kaip Ukmergės kalėjime. Oras jame nebut blogas, nes stovi gražioj vietoj, ant šventosios upės kranto, kad nebut teip daug kalinių, bet per prikimšimą žmonių, oras yra gana blogas. Politiskieji kaliniai sumaišyti su kriminaliskais; kituose kalėjimuose tas nėra daroma. Nė kokie knygyno nėra kaliniams pasiskaityti; jei ir yra kokia viena-kita knyga be pradžios, be pabaigos, tai ir tą sunku gauti. Kaip sunku be mažiausio dvasiško peno, o ką jau kalbėti apie kunišką. Ten cirkuliarams ir cirkuliarukams nebėra ir galo, vieni įvesti aukštesnės valdžios, kiti vietinės administracijos. Kaliniams leidžiama paduoti tiktai cukraus ir arbatos, bet ir ta mažai gaunama, nes paskutiniam laike teip sumažėjo aukos, kad ir ant mažų reikalavimų neužtenka, o draugų ten nemažai yra reikalaujančių pašėlpos, bepiga butų, jei leistų priimti iš namų valgymą, o dabar, jei neturi pinigų, tai stipk badu. Pasimatymas teipogi labai suvaržytas, leidžia pasimatyti vieną kartą per savaitę po 15 minučių, per dvejas geležines krotas. Pasilieka kalėjimas urvu, pudančiu žmogaus dvasią ir kuną. Kalėjimo pasmirdusia buiza, kurios duoda vieną kartą per dieną ir prideda dar juodos duonos šmotą, sunku gyvastį palaikyti.

Todėl neužmirškite jų, draugai, kurie bent kiek laisvesnėj šalyje gyvenat, aukaukite, kiek kas išgalit.

Ten buvus K. Jo-tė.

Mūsų «eserai».

Jau buvo nurodyta «Kovoje», kad Lietuvos «eserai», ne eserai. Jie tik pasivadino svetimą vardą, kad tuo vardu užsidengus, atlikti savo slaptus darbelius. Kada liko «Žarijoje» ir «Kovoje» nurodyti jų juodi darbai, jų ne socialistišką taktiką, jie rado, kad tai tik šmeižimai ir už tai ant išsvajotų šmeižimų nutarė atsakyti šmeižimais. Jieškojo tik progos. Ir rado. Neseniai du chuliganai išplėšė Rudos (Suv. gub.) skarbonką. Vienas plėšikų liko sugautas, kitas pasislėpė. Suzinoję apie tai mūsų «eserai», tuoj savo «kuopelių» nariams ir laike įvairių viešų susirinkimų, k. a. vestuvių, pradėjo pasakoti, buk skarbonkos išplėšimas, tai socialdemokratų darbas. Maža to. Ne eseriškų «eserų» vadas (Š.) net apie smulkmenas papasakojo. Mat gerą turi nosį, kad, anot jų, net kitos partijos paslaptis pažįsta. O papasakojo še ką: «LSDP teip subankrutijo, kad net savo laikraštį perstojo leisti. Užtai centro komitetas nutarė užsiimti plėšimais. Rudos skarbonkos išplėšimą suorganizavo pats cent. kom. Dabar tokių plėšimų bus ir daugiau, o kada prisiplėš pinigų, vėl atgis»...

Nežinau, kaip pavadinti tokią agitacijos formą. Kokios lietuviški eserai čia taktikos prisilaikė? Man rodosi tik ne proletariškos. Tegul atsako «eserų» (ne tikrų eserų, bet lietuviškų «eserų») apginėjai.

Jeigu tai neteisybė, ką rašau, tai gali but pristatyti liudininkai, kurie tą agitaciją girdėjo.

Teip mūsų «eserai» užpuldinėja ant socialdemokratų darbų, kurių paskutiniai visai neatliko. Bet pažiūrėkim, ką jie patys veikia. Rodosi metai atgal, Naumiesčio paviete liko užmuštas maluninkas. Užmušime atvirai dalyvavo ir «eserai». Buvo pranešta, kad maluninkas šnipas. Kaip pasirodo, tai buvo kita užmušimo priežastis; ką patvirtina maluninko laikrodėlis, kurį ir dabar nešioja vienas iš «eserų». Matoma, užmušimas buvo atliktas su apiplėšimo tikslu. O tas tarp mūsų «eserų» ne naujiena. Jie mokėjo net kitos partijos (LSDP) ginklus pasisavinti.

Pilna yra visokių darbelių, ką juodos ypatos, pasislėpę po eserų vardu, atlieka juodus darbus. Ne sakau, kad visi Lietuvos «eserai» juodi. Ne vienas jų tarpe biaučius darbelius atlieka per savo nesusipratimą, manydamas, kad tai kova su dabartine tvarka; yra suklaidytas.

Z-a.

DARBININKO RONIKA.

«Miners Magazine» (Denver, Colo.) yra talpinamas atsišaukimas į susiorganizavusius darbininkus ir draugus — dėti aukas paminklui George A. Pettibone'o, kuris, kaip žinoma, kalėjime gavęs džiova, nors tapo išleistas į laisvę, tuojaus pasimirė (rugp. 5 d. š.m.). Jis sykiu su Haywoodu ir Moyeriu buvo vogtinai pa-

griebti ir išvežti iš Kolorados į Idahos valstybės kalėjimą vasario 17 d. 1906 m. Kaltino už buvusio Idahos gubernatoriaus Steuenerbergo užmušimą; jį užmušė šnipas Orchardas, bet anuos, kaip Kalnakasių Federacijos viršininkus, kaltino, kad neva jie papirkę jį ir jis buvo toje byloje didžiausias, beveik vienintelis kapitalistų liudininkas. Tie kankiniai išteisinti, bet Pettibone liko teip nukankintas belangėje lindynėje, kad turėjo pasimirti. Tai krikščioniškojo kapitalizmo auka. Aukus paminklui prašo siųsti šiuo adresu: Ernest Mills, 605 Railroad Building, Denver, Colorado. Aukos bus pakvituotos «Miners Magazine».

23 seimas S.L.A. yra paskyręs tam tikrą komisiją, kuri turi rūpintis lietuviams atviešais, prisidėjus prie slaviškos immigrantų draugijos (9 Old Slip, New York). Ta komisija: V. Ambrzevičius, A. Kundrotas ir A. Prakevičius — dabar praneša per laikraščius, kad į tą slavų draugiją tapo įmokėta 100 dol., paskirtas seimo S.L.A., ir draugija paskyrė direktorium Vincą Ambrzevičių, kurs dalyvaus visuose jos direktorių susirinkimuose. Todėl komisija atsišaukia į visus liet. draugijas ir biznierių, kad šelptų tą įstaigą aukomis. Pinigus siųsti S.L.A. kasieriui J. Skritulskui, 26 Broad St. New Britain, Conn. Per slavų immigrantų namą jau perėjo 30 lietuvių, kurių kiti būvę paskirti gražinti atgal. Ta draugija atevius aprūpina darbu.

Lenkų soc. dienraštyje «Dzienik Ludowy» (N 244) Fr. Ostrowski korespondencijoje iš Rockford, Ill., rašo: «Taigi, kaip matote, draugai, pas mus nėra nieko, kuo galėtum gerėtis. Bet dėlto lietuviai, — nors silpnesni skaitlumi, — toli mus pralenkė, nes įkūrė socialistų kuopą. Iš syk nedaug sąnarių teatsiliepė, bet turi vilti, kad neužilgo jų bus daugiau. — ...O mes! o mes, broliai, atsiduodame neperstojančiam snauduliui...»

Lenkų nepriklausomųjų katalikų organas «Straż» patalpino korespondenciją apie pamokslą kun. Dereškevičiaus Latrobe, Pa., prie kurio parapijos priklauso sąmišiu lenkai ir lietuviai. Kun. D. spalį 5 d. iškeikęs užšalėlius ir paėmęs ražančių į ranką pasakė: «Atkalbėkime ražančiaus dalį su intencija, kad Viešpats Dievas tuos žmones, ką neateina į bažnyčią, netikėtų smerčiu (nogle) nubaustų!» — Mat įžangą į bažnyčią padarė 25c., tai mažai kas pradėjo eit į bažnyčią.

Chicagoje, kaip mums praneša, Vasiliauckai rengiasi išleisti naują socialistišką laikraštį, pašvęstą «mokslingojo socializmo gvildenimui». Vardas da neaprintas. Turinys būsiąs toks: I Įžanginiai straipsniai (iš bėgančio draugijos judėjimo); II Satyra ir Humoristika; III Beletristika; IV Istorija.

Nashville, Tenn., politikierius pulkauninkas Duncan Cooper su savo sunum užmušė buvusį Jungt. Valst. senatorių Edvardą W. Carmack. Mat Carmack buvo redaktorium ir savo laikraštyje labai užpuldinėjo ant Coopero, kaipo politikos meklerio, tai šitas ir atkeršijo jam revolverio kulka.

Otisvillėj, netoli New Yorko atsitiko nepaprastas streikas. Ten yra miesto ligonbutis džiovininkams. 20 paciantų (ligonių) apleido ligonbutį, sugrižo į New Yorką ir sako, kad ten sąlygos teip blogos, maistas teip prastas, kad negalima ten daugiau būti; kiek kitų paciantų norėję teipgi apleisti ligonbutį, bet jiems nedaugė bilietų į New Yorką, priklausančių sugrįžimui paciantų. Persidarbimas ligonių, prastas maistas ir drabužis, ižeidžiantis apsiėjimas ir skirtumo darymas prieš žydus yra tai priežastys tų ligonių streiko.

Waterburyj (Conn. valst.) šiomis dienomis atidaryta neapmokamas ligonbutis neturtingiems džiova sergantiesiems.

Rusijos vidaus dalykų ministerijos policijos skyrius pranešė neseniai visiems gubernatoriams, kad daugiau neleistų sodžiuose ir miesteliuose įkurti viešus knygynus.

„Tėvynėj“ pasirodė sumanymas įkurti „Literatų Šelpimo Fondą“. Tai bus, kaip matyt, ne literatų draugija, o tik draugija literatams (raštininkams) šelpti.

KĄ RAŠO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI.

„Keleivis“ N 44 Dono Kazokas feljetone p.a. „A brodiag na katoržnija raboty“ išjuokia tuos žingeiduosius, kurie teiraujasi apie ateivių praeitį, iš kur kas paeina, ką veikė, ypač revoliucijonierių. Tarp ko kito pašiepia ir L.S.S. „legitimaciją“. — Išdalies tiesa. Bet kuomet caro šnipų nagai pradeda vis labiau graibstyti tikruosius revoliucijonierius, tai vis gi reikia ar šiuo ar kitu būdu apsisaugot, kad tie šnipai neįeitų bent teip lengvai į tas organizacijos įstaigas, kuriose toks paukštis bebūdamas gali išduoti daugybę revoliucijonierių ne teip čia Amerikoje, kaip Rusijoje gyvenančių.

Mūsų legitimacija, žinoma, nuo to neapsaugos.

Antra, koki nors pabėgėlių huliganą teipgi mes, žinodami, negalim priimti ir laikyti savo tarpe; tas kenktų organizacijai.

* * *

„V. Žiniose“ (N 223) D. Sidlauskas straipsnyje „Reikalingas darbo biuras“ sumano steigti privatišką biurą (kontorą), kurs „suteiktų išėiviams visokias žinias, kurs atliktų tarpininkystę tarp samdytojų ir samdininkų“. Tik „išėiviams“, bet ne į Ameriką einantiems. Biurą organizuoti nurodo tokiu būdu: — „Kiekviename valsčiuje esti bent vienas žmogus (agentas), prie kurio galėtų krelptis kaip atskiri išėiviai, teip ir jų būriai, kur jie tik nemanytų keliauti. Agentai gauna pranešimus apie pajieškomus darbininkus iš savo centro. Atsakančias žinias centras renka kaip su pagelba savo agentų Prūsijoje, Kurše, miestuose, kur lietuviai keliauja, teip ir stačiai nuo darbdavių. Už savo tarpininkystę biuras galėtų imti nuo gavusiųjų per jį darbą keletą nušimčių (2%) jų metinės algos.“

Toliaus nurodo:

„Tas pats biuras galėtų tarpininkauti ir suradime užsienio ūkių užveizdoms (ypač ateiviams iš Prūsų), agronomams, pieniams, mūro (molio) namų statytojams, krautuvų vedėjams, pardavinėtojams, daktarams, veterinarijoms, pelčeriams, mokytojams, gubernatoriams (lekcijų davėjams) ir apskritai mokslieiviams, apie ką rašoma tam pačiame „V. Ž.“ numeryje („Mokslieiviai ir fiziškasis darbas“).“

* * *

Tautybė ir tikėjimas nieko bendro tarp savęs neturi.

Lietuvystė ir katalikystė — tai du atskiri dalykai, nesurišami, negalimi surišti.

Teip dabar rašo Lietuvos katalikiški ir klerikališki laikraščiai. O kaip čia seniai jie skelbė, kad Lietuva tai grynai katalikiškas kraštas ir apie kitoki Lietuvos tikėjimą negali būt nė kalbos; lietuvys ne katalikas — tai išgama, vedantis Lietuvą į prapultį. Į stačiatikystę — sakydavo „Tėv. Sargas“. Kas pasakydavo, kad lietuvystė ir katalikystė tai — du visai atskiri dalykai, tai toki mūsų kunigai vadindavo bedieviu, laisvamaniu. Dabar patys kuni-

gai teip sako. Kodėl? Mat lietuvių kuopelė atsilankė šimet, kaip žinoma, Ryme: ten popiežius jiems tarp kito ko pasakė: „Laikykite šv. katalikų tiesų ir mokėkite jas atskirti nuo tautystės klausimų“ („Viltis“ N 101). Dėlei tų žodžių Jaunutis Vienuolis, kurs jau kuris laikas, kaip atsižymėjo smarkia klerikalizmo kritika, „V. Žiniose“ parašė gana nesmagų kunigams straipsnį. Jis sako, kodėl lenkai iš senovės neatskiria lenkystės nuo katalikystės, „polska wiara“ vartojama pervien su „katalika“. Anot J. Vienuolio, popiežius lietuvių tautos nepripažįsta, ją liepia atskirti nuo tikėjimo ir tokiu būdu atsiduoti lenkų tautybės vilnims, kaip iki nesenam laikui buvo. Maždaug teip jis rašė „V. Ž.“ N 210 str. „Negaliu tylėti!“. „Šaltinis“ ir „Viltis“ rašo kaip tik priešingai, visai teip, kaip rašydavo „Varpas“ ir kiti „bedieviški“ laikraščiai. Teisingai nurodo, kokios pasekmės (muštynės ir susitvėrimas nepriklausomųjų katalikų bažnyčios) eina iš to, kad neatskirama tikėjimas nuo tautystės, kaip tai yra pas lenkus. Labai gerai, tą reikia įsitėmyti, tai geras prirodymas, reikalui atsitikus: kunigai patys perskiria tautybę ir tikėjimą. Jie tą ilgainiai užmirš, jie ir dabar sunkiai kovoja su tokiais, kaip Jaun. Vienuolis, bet kovoja, nes reikia gi apginti popiežiaus „neklaidingumą“.

„Erfurto programos“.

Šitas veikalas gana didelis — apie 260 pusl. — moksliskas, lengvas skaityti; jį gali skaityti studijuoti tik daugiau apsiskaite darbininkai, pirmiau perskaite bent šias knygeles: „Kas reikia žinoti ir atminti kiekvienam darbininkui“, „Kas iš ko gyvena“, „Apie turtų išdirbimą“, „Komunistų manifestas“ (nelaimė, nėra atskančių ekonomijos apyrbūje populiarisškų veikalų, ypač iš istoriško atžvilgio parašytų).

Erfurto programą verčia iš originalo (vokiečių kalbos) draugai Europoje. Kaip praneša, iki naujų metų vertimas bus užbaigtas, prirengtas spaudai. Vertimą taisys filologai. Taigi terminai (žodžiai), koki da neišsdirbė lietuvių kalboje, galima tikėtis, bus nuosekliai nukalti.

Yra mažesnis „Erfurto programos“ (sutrumpintas, apie 60 pusl.), populiarisškai, visiems prieinamai parašytas. „Kovos“ N 44 apie jį buvo pranešta. Jį verčia drg. P. G. iš vokiečių kalbos; jau esąs išvertęs, tik da laukias ano didžiojo „Erf. progr.“ pasirodysiant, nėra jame būsią reikalingi moksliški terminai ir techniški išsireiškimai. Abu vertimai, galima tikėtis bus tobuli.

J. Baltrušaitis.

Koks skirtumas tarp „Socialist Party“ ir „Labor Party“?

Labai keistai išrodo, kad randasi dvi socialistų partijos. Gal nebutų keista, jeigu aš supračiau jų skirtumą taktikos ir jų platformas, bet nelaimė, aš visai to nežinau; bet ne aš vienas, o ir daugiaus neseniai atvažiavusių iš Europos visai nežino apie „Socialist Labor Party“. Tad aš meldžiu draugus paaiškinti viešai per organą, kad visi žinotume apie tų dviejų partijų skirtumą taktikos ir platformos.

P. G.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Mēs, Coal Centraliečiai, paduodame trumpą žinutę, kad mūsų kuopelė da neprazuvo, nors liko mūsų tiktai 7 draugai. Garbi redakcija teiksims mums duoti atsakymą, ar sutinktant to mūsų nutarimo: mūsų draugai vienbalsiai nutarė ne-

siųst kas mėnuo pinigus už laikraštį, tik kas tris mėnesiai. Tuomi mes sumažintume savo tos silpnos kuopelės išlaidas. Su guodone

Coal Centre, Pa.

Martynas Kaleivinkas.

Šitoki klausimai reikėtų pasiųst centro sekr., bet esant jam ir be to užsivertusiam darbu — paduodam čia tą žinių visiems. — Mokėti sąnarius mokesčius galima ir ne kas mėnuo, tik reikia neužvilkt ilgiau, kaip tris mėn. Išviršaus užsimokėt da geriaus. Ir pačta net reikalauja (toks yra valdžios įstatymas), kad už siunčiamą laikraštį būtų išviršaus užmokėta.

Red.

ATDARAS LAIŠKAS „AUŠRAI“.

Tie faktai, kad aš, budamas Amerikoje, kreipiausi į «Aušrą» K. J.—io reikale (ir ji patikėjo mano žodžiui), o vėliaus ir pats prašiau josios stipendijos — aiškiausiai parodo, jogei nė aš ne niekinau «Aušros», nė «Aušra» nematė mano darbuose nieko priešingo savo tikslams. Kadangi, vienok, kaikurie «Lietuvos» ir kitų laikraščių publicistai, sėdami žinias neva «iš gerų šaltinių», viešai mane įtaria įvairiuose nusidėjimuose prieš «Aušrą», tai aš reikalauju jos viešai atsakyti į sekančius mano užklausimus:

- 1) Kada ir kur aš niekiindamas «Aušrą», vadinau ją «buržuaziška»?
- 2) Kada ir kur aš davinėjau «Aušrai» patarimus — «visą savo turtą pavesti revoliucijai»?
- 3) Ar nors vienoje savo prakalboje arba šiaip viešame pasikalbėjime esmiu ką blogo išsitaręs apie «Aušrą» ir jos tikslus?
- 4) Ar nors viena mano duotųjų žinių apie K. J.—io ypatą ir apie jo materialią padėjimą tam laikui, kada jisai prašė pašalpos, — pasirodė netikra esanti?

31—X—08.

Moksleivis P. G.

Kitų laikraščių prašau šį Laišką perspaudinti.

KRASOS DEŽUTE.

J. Nieniai. Straipsnis apie naturalizaciją gal bus sunaudotas truputį vėliau kai bus vietos. Dabar jau apie tai patilpo kitų straipsniai, seniai atsiųsti. — Atsišaukimas nepatilps. Negalima suprast kas ten vėla pas jus pasidarė. Ar gi jau nė neatsitaisys, esant geriems norams?

B. K. Kondratavičė. Ištikrųjų truputį per ilgai užsivilkto ta novelė. Bet jūs teisingai nuspėjot, kad raštų daug prisiūsta — beletristiškų raštų yra da nuo seniau atsiųstų, negu Jus «Dvi ka-peikos». Patilps neužilgo.

«Kovai» atsiųsti rankraščiai.

K. Ramašausko «Sajunga pavojuje!» J. Neniaus — «Draugai L. Š. sąjungiečiai!» V. K. Račausko — «Teip reikia» (eilės prozoje).

Biblijografija.

(Nauji spaudiniai, atsiųsti paminėjimui).

Amerikiečių Cirkas arba Sorkės. Su paveikslais (priedas prie «Dilgėlių»). Turinys: — Amerikiečių cirkas. Amerika. Musės ir Trustai. Panamos kanalas. Išleido «Dilgėlis». Spauda «Kovos». Philadelphia, Pa. 1908 m. 15 pusl. Kaina 5c.

G e g u t ė. Eilėmis parašė K. Stiklelis. Spauda ir lėšomis «Vienybės Lietuvninkų», Plymouth, Pa. 1908 m. 16 pusl. Kaina 10c.

«Moksleivių Paskolos Ratelio» fondas.

ĮPLAUKIMAI.

Iki lapkričio 20 d. 08, įmokėjo išdan paskolą iš šių vietų:	
Springfield, Ill. kuopa, V. Černiauckas, J. Žvingila, P. Pušis, T. Galinis po 1,50; J. Buškevičius, V. Žvingilas, K. Snuolis, P. Žvingilas, S. Katkevičius po 1,00; J. Žvingilas 1,50; S. Katkevičius 50c.	Viso \$13,00
Vaterbury, Conn. kuopa: J. Pruselaitis, A. Stočkus po 1,50; V. Malinauckas 1,00; S. Senkus, V. Janusevičius, A. Nainis po 50c.	Viso 5,50
J. Grinius, Brooklyn, N. Y., savo pelną nuo knygutės «Rusijos caras»	15,00
Springfieldiečių aukos K. Laguno vestuvėse	6,45
Viso įplaukė	39,95

IŠLEIDIMAI.

Springfieldiečių pinigų siuntinėjimas	17
Čekių išmainymas	30
Išsiūsta Europon XI.20.08, paskola P. G.	25,00
Persiuntimo lėšos, susinešėjimais	55
Viso išėjo	26,02
Lieka išde	13,93

Aukos Purėnui.

W. Lynn, Mass. per J. Danilevičių 2,00

Aukos NN. išliuosavimui.

Chicago, Ill. per J. Ilgudą; M. P. 2,00; F. Mikolainis iš Thorp Wis. 1,00. Viso 3,00.

RRK išdininkas J. O. Strydas.

Aukos į S. P. «Campaign» fondą.

Springfield, Ill. J. Petravičia, K. Jurgeliunas, T. Martinkus po 50c. J. Bačuška, K. Tašiška, J. Jonikas, V. Lastauckas, G. Salamonas, M. Paplauskas po 25c.; K. Eringis 20c.; G. Kumža 10c. Viso 3,80.

V rajono draugų atyda.

Lapkričio 29 d. atsiubus V rajono konferencija. Prasidės 10 val. ryte, Union Hall, Hazleton, Pa. 28 lapkr., 7 val. vakare, toj pat salėj bus prakalbos ir diskusijos. Kalbės drg. F. Živatkauskas ir kiti garsūs kalbėtojai. Kuopos malonės prisiųsti delegatus [vieną nuo 10 kuopos sąnarių] ir kuopose apsvarstyti įnešimus. Naujai susitvėrusios mūsų rajono ribose kuopos, teipi užprašomos prisiųsti savo delegatus ir naudingus patarimus.

Org. T. Rudminas.

“Audros” pranešimas.

Naujai susitvėrusi teatrališka kuopelė “Audra”, nupirko ir išleido A. Antonovo veikalėlį “Bomba”. Tai gyvas sceniškas perstatymas [komedija dviejuose aktuose] iš Rusijos revoliucijos. Be “Audros” žinios niekas neturi tiesos minėto veikalėlio lošti arba perspauzdinti. Knygutės prekė 15c. Teatrališkos kuopelės, norinčios gauti pavelijimą lošti, arba norinti nusipirkti knygutę, kreipkitės šiu adresu: B. Kondratavičius, P. O. Box 24, Wilmerding, Pa. Imantiems daug “Bombų” nuleidžiama prekė.

Komitetas.

L.S.S. ir “Kovos” Administracija.

Visokius rankraščius ir korespondencijas siųsdami redakcijai, adresuokit «Kovos» redaktoriumi:

J. Baltrušaitis, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Su agitacijos ir organizacijos reikalais: sutvėrime naujų kuopų, prašydami informacijų kaslink sutvėrimo, skundai kuopų, nutarimai, krivulės, reikalaujami čarterio, kreipkitės pas L.S.S. sekretoriumi:

P. Puskunigis, 647 N. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Siųsdami mėnesinių mokesčių blankas, užsakymus laikraščiui, reikalavimus knygų, agitatoriškų lapelių, laiskams popierių ar atvirų laiskelių, permainydami adresus, prisiųsdami apgarsinimus, ar visokius drukoriškus darbus, adresuokite administratoriumi:

F. J. Bagočius, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Visokiuose piniginiuose reikaluose kreipkitės pas L.S.S. izdininą:

A. M. Stanelis, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

A. Antonov.

B o m b a .

Komedija dviejuose aktuose.
KAINA 15 CENTAI.

Išleidimas teatrališkos kuopelės „AUDRA“, Fittsburg, Pa.
Spauda „KOVOS“, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.
1908.

AMERIKEGZIU CIRKAS

ARBA SORKES

Su 4 paveikslais.

TURINYS: — Amerikiečių cirkas. — Amerika. — Musės ir Trustai. — Panamos Kanalas.

Išleido “Dilgėlės”.

Spauda “Kovos”, 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Kaina 5c.
Reikalaujami, siųskit markes po vieną centą.

Laikrodėliams deviskėlės.

Randasi «Kovos» adm. po 25c. su soc. ženkleliais, ranka su švieša ir dvi rankos, Debso išsibaigė ir pagaliaus Debso po rinkimų netiks, o soc. žymė visada bus gera. Reikalaukit jų ir ženklelių po 5c. kiekvienas arba 30c. tuzinas.

«Kovos» Administracija.

Farmas! Pirkit Farmas!

Didžiausia lietuvių kolonija NAUJA LIETUVA Michigano valstijoje, yra 43 lietuvių pirke žemė. Graži vieta, tarpe ežerų ir upečių; arti turgaunų miestų. Turiu dar paskyręs geras žemes dėl savo tautiečių; 8 gyvenamas farmas su budinkais; turiu geras žemes ne gyvenamas parduot dėl farmų, po kiek kas nori. Prekė gyvenamos ir negyvenamos žemės po \$6 iki \$18 akras, ant išmokes ties. Norinti pirkt atvažiuokit stačiai ant kolonijos, po adresu:

ANTON KIEDIS

Peacock, Lake Co., Michigan.

61

DIDŽIAUSIA KRAUTUVĖ LAIKRODĖLIŲ, DEVISKĖLIŲ, ZIEDŲ, ir t. t. RYTINĖJE AMERIKOJE YRA UZLAIKOMA ::

SIEGEL BROS.
387 Washington St.
BOSTON, MASS.

MES TURIM DIDŽIAUSIA KRUTUVĖ VISOKIŲ AUKSINIŲ, PAAUKSUOTŲ ir SIDA BRINIŲ — LAIKRODĖLIŲ, ZIEDŲ, DEVISKĖLIŲ, SPILKŲ IR TEIP TOLIAUS ::

SIEGEL BROS KRAUTUVE

Savo tavorą, kuri parduodam mes patys arba musu agentai, visada gvarantuojam. Agentai mus parduodami daiktus išduoda raštišką gvaranciją ir jei ne toks daiktas, arba nelai ko tiek ant kiek gvarantuojama, mes visada sutinkam atmainyt. Mes neturim jokių daiktų kaip kiti, kurie šaukia, jog parduoda už pusę prekės, auksinius ziegorėlius už kelis dolierius, arba kitas apgavystes. Mes duodam gerą tavorą ir už jį imame tik tai teisingą atlyginimą.

Štai pora priežasčių, dėlko visus auksinius daiktus reikia pirkti nuo mūsų agentų.

1. Mes pasekmingai varom biznį Rytinėje Amerikoje per paskutinius 20 metų. 2. Mes turim geriausį vardą tarp Lietuvių su kuriais seniai varom biznį. 3. Mes visus savo tavorus perkam iš dirbtuvių dideliais orderiais, todėl galim parduot pigai. 4. Mes visą savo tavorą raštiškai gvarantuojame ir jei tavoras neatsakantis, visada galit sugražint musu agentams, o jie duos kitą. 5. Mes turim p. Pijusza Dubicka seną ir visiems žinomą Philadelphiaj gyventoją savo atstovu ir agentu Philadelphiaj ir apilinkėj.

TODĖL, jei reikalaujat laikrodėlių, deviskėlių, spilkučių, leketukų etc., ir norit už savo pinigus gaut atsakanti tavorą, kreipkitės pas mūsų agentą ypatingai ar raštu, o jis pilnai išpildys jus reikalavimą. Jo antras tas toks:

PIJUS DUBICKAS,

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Viska, ka jis parduoda, mes gvarantuojam. Mes užsitikim geriem žmonem ir duodam tavora ant išmokesčio. Visada atminkit varda ant gvarancijų **Siegel Bros.**

Kas užsirašys "Kova"

metui laiko, gaus dovanų dvi knygutes, Svajus ir Gyvybe, parašė eilemis Jonas Viskoška. Kas užsirašys "Kovą" pusei metų, gaus dovanų vieną knygutę — Svajus.

Norinti minėtas knygutes nusipirkti, gali gauti "Kovos" administracijoje, prisijungiant už abidvi 50c., arba 40c. už "Svajų", o 15c. už "Gyvybę", perkant skyrium.

Minėtas knygutes paaukavo autorius LSS. naudai, — "Svajaus" 700 knygelių, ir "Gyvybes" 300 knyg.

Do you believe

That We Humans are as important as Pigs, Potatoes, and Pups?

Do you believe that we «grown-ups», and even the Children, should know as much about ourselves as we know about Fishes, Flowers, and Frogs?

Do you believe in Better Progeny, a More Elevated Race, anyway?

If so, send \$1.25 for a year's subscription to the **American Journal of Eugenics**, and be in the Van of Human Progress.

Published monthly at 649 South Main St., Los Angeles, California, U. S. A. Samples 10c. Trial 3 months, with pamphlet «Institutional Marriage», 30 cents stamps.

(Užsirašant paminėkite, kad tą apgarsinimą radote «Kovoje»).

«Kovos» kompletas.

Galima gauti «Kovos» red. pilnai «Kovos» kompletai 1906 m. ir 1907 metų. Vienas kompletas su prisiuntimu prekiauja \$ 2.00.

Jei tu myli

GERA SZNAPSA

Parašyk mums tuoj, iškirpdamas šį apgarsinimą, prirasdydamas savo varda ir antrasa ir tokiu būdu turėsi proga gauti

Visai dykai viena kvorta Geriausio snapso.

SECURITY Co., 209 Water st. CHICAGO

Vardas
Antraštas

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorėlių ir stuntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis
221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

„RANKPELnis“

pagiausias laikraštis, leidžiamas Lietuvi Social-demokratų Darbininkų Sąjungos Didžiojoje Britanijoje. Eina kas dvi savaiti.

„RANKPELnis“, stovėdamas ant darbininkiškių jų reikalų sargybos, rupinasi suteikti daugiausia žinios apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose.

„RANKPELNYJE“ tilpsta daugelis žinių ir straipsnių apie darbininkų gyvenimą ir reikalus svetur.

„RANKPELNYJE“ daug rašoma apie Lietuvos reikalus apie darbininkų padėjimą Lietuvoj.

In „RANKPELNI“ rašo ir yra pažadėję rašyti daug įžymių Lietuvos rašėjų.

„RANKPELNI“ kalba kiekvienam suprantama. „RANKPELNI“ kaina kiekvienam prieinama: metams 1 doleris; pusei metų 50 centų; 3 mėn. 25 centai.

Adresas:

„RANKPELNI“ redakcijai,
Lily Bank, West End,
Bellshill, Scotland.

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) \$ 1.00

VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo 15c

NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mokintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis jau išmoko) 10c

ARITMETIKA mokintis pradinių rokundų be mokytojo. Su paveikslais [apdaryta] 35c.

Pinigus siųskite per Money Order arba pašto markėmis ant šio adriso:

P.Mikolainis

P.O. Bx 62 NEW YORK City

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Royno,

423 Pine St. Philadelphia.

PRIIMAMOSIOS VALANDOS:

Iki 10 tūryto
Nuo 2 iki 3 po pietų
Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikabēt rusiškai ir lenkiškai.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kraujo žystytojas	1.00
Reumatizmo giduolis	1.00
Širdies sudrutinimo valetas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims reguliatorius	1.00
Plaučių ir inkstų gyduolis	75c
St. Gothardo allejaus	
Mostis nuo niežų ir odos	50c
Mediciniškai odas mullas	25c

Ir daug kitokių gydnylių.

E.W.Gilas SE. Cor. 2nd & Federal st.

Raistas [The Jungle] dovanai!

Skaitytojams «KOVOS»!

Jei knygos «RAISTAS» nēsi dar skaitēs, tai mažai težinai apie Amerikos gudrybes, suktybes ir, teip vadinamą, jos gerovę. RAISTAS, tai knyga patyrimų.

Perskaitytes Raista, teipat žinosi visą sutvarkymą dabartinės draugijos, šaunų blogo. RAISTAS dėl išnašumo savo įturos yra teip pageidaujama knyga, kad yra išversta į visas kalbas.

RAISTAS, kuris sudrebino Amerikos ir Europos parlamentus, yra didelė, knyga ir svarbi tuomi, kad aprašo gyvenimą lietuvių Amerikoje, versta iš angliškos kalbos originalo.

RAISTAS aiškiai parodo, kaip kapitalistai begėdiškai apgaudinėja darbininkus ir jų moteris, nustumia į paleistuvystę.

Kurie jau skaito «Kovą», tai gali prikalbēt naujus skaitytojus — apturėjimui tos didelės dovanos.

RAISTO kaina \$ 1.00, perkant pačią knygą. Prenumerata „Kovos“ 2.00. Bet kuris naujai užsirašys „Kovą“ metams, prisijusdamas ant mano adreso du doljeriu, apturēs metams šį laikraštį ir: **RAISTĄ dykai.**

Adresas: **J.Naujokas, Madison Sq. Sta. box 189, New York City.**

Naujas išradimas

sustiprinimui ir užlaikymui plaukų.

Tūkstančiai pilkų žmonių atgavo puikius plaukus, sulauko slinkimą plaukų, visi žmonės užsitiki mums ir mūsų gyduolėms, kuriems duodam teisingiausią rodą per laiką DYKAI, KAIP IŠSIGYDYTI slinkimą plaukų ir plikimą, Pučkus, Didervines, Niežus ir lytiškąjį brudą. Nuo kojų užtrinų tik 10c. Mēs turime apie pusę milijono laišku su padėkavonėmis visokių tautysčių. Rašyk pas mus:

J. M. BRUNDZA CO.,
996-998 Broadway, Brooklyn, N.Y.

„Pirmyn“

Populiariškai-moksliskas lietuvių savaitraštis. Išėina kas ketvergą Minersville, Pa. Kaina: metams \$1.50, pusei meto — 80c.; į užsienius — 4 rubliai. Adresas:

J.M. JASULEVYCIUS,
P.O. Box 6. MINERSVILLE, PA.

„Kova“

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Širvydas, 1418 So. 2-nd Str. Philadelphia, Pa. Subscription rates: One year in all parts of the world, \$2.00; Six months \$1.00. Advertisement rates on application.

„KOVA“ lieka kas pėtnyčia Preumera [visas dalis svieta: Metams \$2.00; pusmečiui \$1.00. Apgarsinimų prekė: sykis už colį 50c; per mėnesį \$1.00; per metus \$10.00.

Visokiuose reikaluose susirašant, adriauokite

„KOVA“ 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrisai:

«Kovos» Administracija ir Rėdystė:

«Kovos» Redaktorius J. Baltrušaitis, 1815 E. Moyamensing Ave., Phila., Pa.
 Sekretorius LSS. P. Pukunigis, 647 N. Ashland Ave. Chicago, Ill.
 Išdėninkas LSS. A. M. Stanells, 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
 Administratorius LSS. F. J. Bagočius, 1815 E. Moyamensing Ave. Philad., Pa.

Veikiamasis Komitetas.

I-mo Rajono	J. A. Šunskis 22 D amond St. Union City, Conn.
II-čio "	J. S. Pruselaitis, 17 James St. Waterbury, Conn.
III-čio "	B. Kondratavychius, Bx 24, Wilmerding, Pa.
IV-to "	A. Purvis, 458 W 57 st. New York City, N.Y.
Mass. Valst. Rajono	P. Norkus, 25 Van Buren st. Passaic, N.J.
V Rajono	A. J. Viznis, 45 Ward st., Worcester, Mass.
" "	J. Bekampis, Box 129, Minersville, Pa.
" "	I. Rudminas, 236 N. West St. Shenandoah, Pa.
" "	M. Kapočius, 119 E. Center St. Shenandoah, Pa.
Illinois rajono	J. Švermickas, 3244 So Morgan st. Chicago, Ill.
7 "	F. Živatkaukas, 309 Charles St. Scranton, Pa.

Išpildomojo Komiteto:

Miss M.M. Rice, Gen. Del. New York, N.Y.
 J. Grinius, 120 Grand st. Brooklyn, N.Y.
 J. Sukys, 120-124 Grand St.

Literatūros Komiteto:

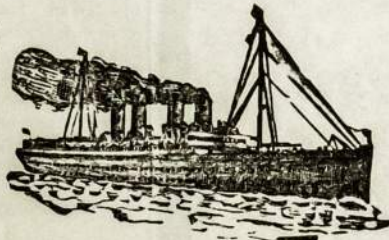
Pirmsėdis J. Viskoška, 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.
 Sekretorius J. Ilganda, 3255 So. Halsted St. Chicago, Ill.
 Archiv. J. O. Širvydas, 120-124 Grand st., Brooklyn, N.Y.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmsėdis, J. SUKYS, 120 Grand st., Brooklyn, N.Y.
 Sekretorius V. CERNIAUSKAS, 1711 E. Matheny Ave. Springfield, Ill.
 Išdėninkas, J. O. ŠIRVYDAS, 120-124 Grand st., Brooklyn, N.Y.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
 Lietuviška Banka
 Philadelphijoje, Pa

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
 Išmains pinigų ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieta. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

DABAR SKAITYKIT!

„VADOVAS IN SVEIKATA“

Naujausios ketvirtos laidos.

Parašyta **Dr. E. C. COLLINS**, paskutinė laida padidinta, kaip nuo ligų išsisergėti, išsigydyti ir kaip buti sveiku. Daug paslaptibių aprašyta laimingam ženybiniui gyvenimui, **SU NAUJU PRIEDU, 228 LAPŲ DYDŽIO** Pirmutinė lietuviška tokia naudinga daktariška knyga.

„V. in S.“ perskaitę, netik mokės nuo visokių ir užsikrečiamų ligų išsisergėti, bet ir daktariškam mokslui apsišvies. „Vadovas in Sveikatą“ naudinga seniems ir launiems, vyrams ir moterims, kiekvienoj stuboj ji turėtų rasti. Tik viską dažinosi, kaip pačią knygą perskaitysi: ji tūkstančius sveikais padarė, kitus nuo mirties išgelbėjo.

Šios paskutinės laidos ir vėl 100,000 išleista, kurie dar neturite — pasirupinkite tą knygą, tai kaip turėti daktarą namuose. Dabar „V. in S.“ stora knyga, bet kaina ta pati, tik 45 cen., bet kad ji visuomenei išduota, tai kiekvienas gaus visai **dovanai**, kuris tik atsiųs už pasiuntimą **10 cen.** markėms.

Jei sergi pirmiau kreipimosi prie kokio nors daktaro, tai reikalauk ir perskaitik „Vadovą in Sveikatą“, o nepateksi į ligos nasrus.

Teipgi išleidėjai „Vadovo in Sveikatą“ užlaiko grynas, geriausias gyduoles, kokias tik gamta bei mokslas išduoda, ir išsiuntinėja visur.

Rašant adrisuot:

The Collins New York Medical Institute

140 W. 34th St., New York City, N. Y.

Atviri Laiszkeliai ir Laiszkams Popieriai

Naujai atspausiti, randasi «Kovos» administracijoje. Su geriausiais paveikslais ir tinkančioms revoliucionieriškoms dainoms, pritaikytoms prie paveikslų. Visi laiszkeliai ir popieriai atspausiti visokioms parvoms, ant geriausios popieros ir parsiduoda 2 už 5c., 12 už 25c., 100 už \$1.00, 500 už \$4.50, o 1000 už \$8.00.

Reikalaudami adrisuokite:

«Kovos» Administracija
 1815 E. Moyamensing Ave.
 Philadelphia, Pa.

Kas sanvaite saugok šita sanraša:

LAIŠKAMS POPIERIAI:

- 1 Žmonijos Geradėjai
- 2 Kellonė į dangų
- 3 Susipraskim!
- 4 Ant barikadų
- 5 Marselietė
- 6 Saulei tekant
- 7 Pirmoji Gegužė
- 8 Raudonas Vėluks
- 9 Internacionalas

ATVIRI LAIŠKELIAI:

- 1 Socijalizmo pavasaris
- 2 Paryžiaus komuna
- 3 Caro kallonė į Sibyrį
- 4 Tėvynė ir jos sūnūs darbininkai
- 5 Sunku keliauti su Teisybe
- 6 Kapitalizmo reakcijos vilnis
- 7 Darbininkų pažanga
- 8 Rusijos karė su Japonija
- 9 Marselietė
- 10 Socializmas
- 11 Ant barikadų
- 12 Raudonas Vėluks